“KREDAQRO” QAPALI SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına Uyğun Hazırlanmış Maliyyə Hesabatları və Müstəqil Auditorların Rəyi

31 dekabr 2012-ci il tarixində bitən il üzrə

MÜNDƏRİCAT

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

MALİYYƏ HESABATLARI

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat 3
Məcmu gəlir haqqında hesabat 4
Səhmdar kapitalında dəyişikliklər hesabatı 5
Pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatı 6

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

1. GİRİŞ 8
2. MÜHÜM MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ 8
3. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNİLMİŞ STANDARTLARIN QƏBUL EDİLMƏSİ 17
4. PUL VƏ PUL VƏSAİTLƏRİ 21
5. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR 21
6. ƏMLAK VƏ AVADANLIQLAR 27
7. QEYRİ-MADDİ VƏSAİTLƏR 28
8. DİGƏR AKTİVLƏR 28
9. SATILANADƏK SAXLANILAN UZUNMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR 29
10. BANKLARA VƏ DİGƏR MALİYYƏ QURUMLARINA ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR 29
11. DİGƏR CARİ ÖHDƏLİKLƏR 30
12. NİZAMNAMƏ KAPİTALI 30
13. KAPİTAL EHTİYATLARI 30
14. XALİS FAİZ GƏLİRLƏRİ 31
15. FAİZ GƏTİRƏN AKTİVLƏR ÜZRƏ EHTİMAL EDİLƏN ZƏRƏR ÜÇÜN EHTİYATLAR 31
17. XARİCİ VALYUTA ƏMƏLİYYATLARI ÜZRƏ XALİS ZƏRƏR 32
18. HAQQ VƏ KOMİSSİYA XƏRCLƏRİ 32
19. İNZİBATİ VƏ ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ 33
20. MƏNFƏƏT VERGİSİ 33
21. ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR 35
22. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR 36
23. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ 37
24. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ 37
25. HESABAT TARİXİNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR 46

Kapital Karden
Audit • Tax • Advisory

RSM

Kapital Karden
Babek Plaza 3rd floor, A. Guliyev 1131, AZ1025,
Baku, Azerbaijan
T +994 (12) 488 0513/14 F +994 (12) 499 7751
www.rsmi.az

MÜSTƏQİL AUDİTOR RƏYİ

"Kredaqro" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti Bank olmayan Kredit Təşkilatının Səhmdarlarına və İdarə Heyətinə:

Maliyyə hesabatları üzrə auditor hesabatı

Biz, "Kredaqro" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti Bank olmayan Kredit Təşkilatının 31 dekabr 2012-ci il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyətinə dair hesabatı, həmin tarixdə tamamlanan il üzrə məcmu gəlir haqqında hesabat, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, eləcə də əsas mühasibat prinsiplərinin və digər izahedici qeydlərin xülasəsindən ibarət olan maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması üzrə rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik bu maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Bu məsuliyyətə aşağıdakılar aiddir: maliyyə hesabatlarının hazırlanması ilə əlaqədar, saxtakarlıq və ya yanlışlıqdan qaynaqlanan əhəmiyyətli kənarlaşmaların qarşısını almaq məqsədilə daxili nəzarət sisteminin işlənib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi; müvafiq mühasibat siyasətinin seçilməsi və tətbiq edilməsi; mövcud şərtlər altında məqbul mühasibat təxminlərinin irəli sürülməsi.

Auditorun məsuliyyəti

Bizim məsuliyyətimiz apardığımız audit yoxlamasına əsasən bu maliyyə hesabatlarına dair rəy bildirməkdən ibarətdir. Biz audit yoxlamasını Beynəlxalq Audit Standartları əsasında aparmışıq. Həmin standartların tələbinə görə, biz etik tələblərə əməl etməli və auditi elə şəkildə planlaşdırmalı və aparmalıyıq ki, maliyyə hesabatlaında əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olmamasına kifayət qədər əmin olaq.

Audit yoxlamasına maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər və açıqlamalara dair auditor sübutu əldə etmək üçün prosedurların yerinə yetirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurların auditorların mühafizəsindən, eləcə də fırıldaqçılıq və ya səhvlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Həmin riskləri qiymətləndirərkən auditor müəssisəsinin daxili nəzarət sisteminin effektivliyinə dair rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə görə müvafiq audit prosedurlarının işlənib hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sistemini nəzərdən keçirir. Bundan əlavə, audit yoxlamasına mövcud mühasibat siyasətinin uyğunluğunun və rəhbərliyin mühasibat təxminlərinin əsaslandıılmasının qiymətləndirilməsi, eləcə də maliyyə esabatlarının ümumi təqdimatının dəyərləndirilməsi daxildir.

Biz hesab edirik ki, audit rəyimizi bildirmək üçün əsas verən kifayət qədər və uyğun auditor sübutu əldə etmişik.

Kapital Karden is a member of the RSM network. Each member of the RSM network is an independent accounting and advisory firm which practices in its own right. The RSM network is not itself a separate legal entity in any jurisdiction.

Kapital Karden
Audit • Tax • Advisory

RSM

Rəy

Bizim fikrimizcə, əlavə edilən maliyyə heabatları bütün mühüm aspektlər baxımından "Kredaqro" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti Bank olmayan Kredit Təşkilatının 31 dekabr 2012-ci il tarixinə olan maliyyə vəziyyətini, onun fəaliyyətinin nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına uyğun olaraq həmin tarixdə başa çatan il üçün düzgün əks etdirir.

Bakı, Azərbaycan Respublikası
10 Aprel, 2013-cü il

Kapital Karden
member firm of RSM International

“KREDAQRO” QAPALI SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2012-Cİ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
AKTİVLƏR			
Pul və pul vəsaitləri	4	482,947	447,455
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	5	25,034,365	24,888,975
Əmlak və Avadanlıq	6	2,133,318	2,554,411
Qeyri-maddi aktivlər	7	218,532	257,056
Təxirə salınmış vergi aktivi	20	253,059	233,454
Digər aktivlər	8	428,948	320,441
Satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər	9	927,164	769,053
CƏMİ AKTİVLƏR		**29,478,333**	**29,470,845**
ÖHDƏLİKLƏR			
Banklara və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	10	17,713,934	19,728,914
Digər öhdəliklər	11	297,331	381,625
Mənfəət vergisi öhdəliyi	20	288,473	79,095
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		**18,299,738**	**20,189,634**
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	12	452,300	4,523
Kapital ehtiyatları	13	1,593,963	1,593,963
Bölüşdürülməmiş mənfəət		9,132,332	7,682,725
CƏMİ KAPİTAL		**11,178,595**	**9,281,211**
CƏMİ KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR		**29,478,333**	**29,470,845**

İdarə Heyəti adından:

Məcid Əsədov,
Direktor

10 aprel 2013
Bakı, Azərbaycan

Dövlət Dövlətov,
Maliyyə Departamentinin direktoru

10 aprel 2013
Bakı, Azərbaycan

8-46-cı səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

“KREDAQRO” QAPALI SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI

MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2012-Cİ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	2012	2011
Faiz gəlirləri	14	9,054,400	9,398,937
Faiz xərcləri	14	(1,815,838)	(2,156,009)
Faiz gətirən aktivlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatlar bərpa olunmamışdan/(təmin olunmamışdan) əvvəl xalis faiz gəliri		**7,238,562**	**7,242,928**
Faiz gətirən aktivlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatlar bərpa olunması/(təmin olunması)	15	187,997	171,343
Xalis faiz gəlirləri		**7,426,559**	**7,414,271**
Əmək haqqı və bonuslar		(3,083,155)	(4,062,027)
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis zərər		(2,758)	(38,474)
Haqq və komissiya xərcləri		(82,984)	(123,116)
İnzibati və əməliyyat xərcləri	19	(1,452,823)	(1,894,688)
Köhnəlmə və amortizasiya	6,7	(543,998)	(645,051)
Digər aktivlər üzrə dəyərsizləşmədən yaranmış zərər	16	(99,105)	(205,184)
Digər gəlirlər		189,176	17,146
Qeyri-faiz gəlirləri		**(5,075,647)**	**(6,951,394)**
Mənfəət vergisindən əvvəl gəlir		**2,350,912**	**462,877**
Mənfəət vergisi	20	(453,527)	(94,262)
İL ÜZRƏ XALİS GƏLİR		**1,897,385**	**368,615**
İL ÜZRƏ CƏMİ MƏCMU GƏLİR		**1,897,385**	**368,615**

İdarə Heyəti adından:

Məcid Əsədov,
Direktor

10 aprel 2013
Bakı, Azərbaycan

Dövlət Dövlətov,
Maliyyə Departamentinin direktoru

10 aprel 2013
Bakı, Azərbaycan

8-46-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

SƏHMDAR KAPİALINDA DƏYİŞİKLİKLƏR HESABATI
31 DEKABR 2012-Cİ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

Azərbaycan Manatı ilə	Nizamnamə Kapitalı	Kapital Ehtiyatları	Bölüşdürülməmiş Mənfəət	Cəmi Kapital
31 dekabr 2010-cu il	**4,523**	**1,634,963**	**7,314,109**	**8,953,595**
Kapital ehtiyatlarının bölüşdürülməsi	-	(41,000)	-	**(41,000)**
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	-	368,615	**368,615**
31 dekabr 2011-ci il	**4,523**	**1,593,963**	**7,682,725**	**9,281,211**
Nizamnamə kapitalına artırım	447,777	-	(447,777)	-
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	-	1,897,385	**1,897,385**
31 dekabr 2012-ci il	**452,300**	**1,593,963**	**9,132,332**	**11,178,595**

İdarə Heyəti adından:

Məcid Əsədov,
Direktor

10 aprel 2013
Bakı, Azərbaycan

Dövlət Dövlətov,
Maliyyə Departamentinin direktoru

10 aprel 2013
Bakı, Azərbaycan

8-46-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HESABATI
31 DEKABR 2012-Cİ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİ İLƏ BAĞLI OLAN PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ:			
Mənfəət vergisindən əvvəl gəlir		**2,350,912**	**462,877**
Qeyri pul maddələri üzrə düzəlişlər:			
Köhnəlmə və amortizasiya	6,7	543,998	645,051
Faiz gətirən aktivlər üzrə ehtimal edilən zərər üçün ehtiyatların (bərpa olunması)/təmin olunması	15	(187,997)	(171,343)
Faiz gətirməyən aktivlər üzrə ehtimal edilən zərər	16	99,105	205,184
Əsas vəsaitlərin satışından yaranan gəlir		(23,930)	(17,146)
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis zərər	17	2,758	38,474
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər, xalis	5,10	35,218	395,169
Əməliyyat aktivlərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat mənfəəti		**2,820,064**	**1,558,266**
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklər:			
Müştərilərə verilmiş kreditlər	5	84,501	1,653,721
Digər aktivlər	8	(108,508)	(66,402)
Digər öhdəliklər	11	61,950	58,505
Satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər	9	(257,215)	-
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri, mənfəət vergisi və faizlərdən əvvəl		**2,600,792**	**3,204,090**
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(410,000)	(100,000)
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri		**2,190,792**	**3,104,090**
İNVESTİSİYA FƏALİYYƏTİ İLƏ BAĞLI OLAN PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ:			
Əmlak və avadanlığın alınması	6,7	(99,083)	(119,508)
Əmlak və avadanlığın satılmasından daxil olan vəsaitlər	6,7	27,631	29,888
Qeyri-maddi aktivlərin alınması	6,7	-	(25,252)
İnvestisiya fəaliyyətinə yönəlmiş xalis pul vəsaitləri:		**(71,452)**	**(114,872)**
MALİYYƏLƏŞDİRMƏ FƏALİYYƏTİ İLƏ BAĞLI OLAN PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ:			
Uzunmüddətli borcların ödənilməsi	10	(2,581,090)	(3,229,571)
Alınmış uzunmüddətli borclar	10	500,000	-
Kapital ehtiyatlarının bölgüsü	13	-	(41,000)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətinə yönəlmiş xalis pul vəsaitləri		**(2,081,090)**	**(3,270,571)**
Məzənnə fərqlərinin pul və pul vəsaitlərinə təsiri		(2,758)	(7,472)
PUL VƏ PUL VƏSAİTLƏRİNDƏ XALİS ARTIM/ (AZALMA)		**35,492**	**(288,825)**
PUL VƏ PUL VƏSAİTLƏRİ, İlin əvvəlinə	4	**447,455**	**736,280**
PUL VƏ PUL VƏSAİTLƏRİ, İlin sonuna	4	**482,947**	**447,455**

8-46-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

31 dekabr 2012-ci il tarixinə bitən il ərzində Təşkilat tərəfindən ödənilmiş və alınmış faizlər müvafiq olaraq 2,006,634 AZN and 9,023,503 AZN təşkil etmişdir (2011-ci il müvafiq olaraq 1,842,987 AZN və 9,481,083 AZN).

1. GİRİŞ

"Kredaqro" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti Bank Olmayan Kredit Təşkilatı ("Təşkilat") Azərbaycan Respublikasında iqtisadiyyatın müxtəlif sektorlarına kreditlərin verilməsi fəaliyyəti ilə məşğuldur. Təşkilat, 28 avqust 2000-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq təsis edilmişdir.

Təşkilatın təsisçisi, Amerika Birləşmiş Ştatlarının qanunlarına müvafiq olaraq qeydiyyatdan keçən və fəaliyyət göstərən, "ACDI/VOCA" müəssisəsidir və bu müəssisə, Təşkilatın nizamnamə kapitalının 100%-ə malikdir. Təşkilatın ilkin məqsədi kənd təsərrüfatı sektorunda fəaliyyət göstərən fiziki şəxsləri kiçik və mikro kreditlərlə təmin etmək olmuşdur.

Təşkilat Həsən Əliyev küçəsi 63, Bakı şəhəri, Azərbaycan Respublikası ünvanında yerləşir.

Təşkilat, Birləşmiş Ştatların Beynəlxalq İnkişaf üzrə Agentliyinin ("USAİD") ACDI/VOCA-ya 5,314,205 ABŞ dolları (4,739,208 AZN) məbləğində Azərbaycan Kənd Krediti Layihəsinə dəstək göstərmək məqsədilə verilmiş qrantın nəticəsində təsis edilmişdir. Təşkilatın fəaliyyəti, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ("ARMB") tərəfindən tənzimlənir və Təşkilata verilmiş 28 avqust 2006-cı il tarixli 06/06-1891 lisenziya əsasında fəaliyyət göstərir. Təşkilatın əsas fəaliyyəti kreditlərin verilməsindən ibarətdir.

ACDI/VOCA-nın 15 aprel 2010-cu il tarixli qərarına əsasən Təşkilatın hüquqi təşkilati strukturu və adı "CredAgro" Məhdud Məsuliyyətli Qeyri-Bank Kredit Təşkilatından "Kredaqro" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti Bank Olmayan Kredit Təşkilatına dəyişdirilmişdir. 28 Sentyabr 2010-cu ildə Təşkilatın yenilənmiş nizamnaməsi qeydiyyatdan keçmişdir.

2. MÜHÜM MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ

Hesabatların uyğunluğunun bəyanı
Təşkilatın hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Standartları Şurası tərəfindən dərc edilmiş Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartları ("BMHS") və Beynəlxalq Maliyyə Standartlarına Şərhlər Komitəsi ("BMHSŞK") tərəfindən dərc edilmiş şərhlər əsasında hazırlanmışdır.

Daimilik prinsipi
Bu maliyyə hesabatları Təşkilatın damilik prinsipi əsasında fəaliyyət göstərməsini və yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Təqdimatın digər əsasları
Bu maliyyə hesabatları əksi göstərilmədiyi hallarda Azərbaycan manatı ("AZN") ilə təqdim edilmişdir. Bu maliyyə hesabatları, müəyyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərdə ölçülməsi istisna olaraq, tarixi dəyər prinsiplərinə əsasən hazırlanmışdır.

Təşkilat mühasibat sistemini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun şəkildə təşkil edir. Bu maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən yerli mühasibat prinsiplərinə uyğun tərtib edilmiş mühasibat sistemindən istifadə edilmiş və BMHS-na uyğunlaşdırılmaq məqsədilə hesabatlara düzəlişlər edilmişdir. Bu düzəlişlərə əməliyyatların iqtisadi mahiyyətini əks etdirmək üçün müəyyən təsnifləşdirilmələr, həmçinin müəyyən aktiv və öhdəliklərin, eləcə də gəlir və xərclərin maliyyə hesabatlarındakı maddələrə uyğunlaşdırılması məqsədilə edilən yenidən təsnifləşdirilmələr aiddir.

2. MÜHÜM MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (Davamı)

Əsas mühasibat prinsipləri üzrə xülasə aşağıda təqdim edilir:

Faiz gəlir və xərclərinin tanınması
Faiz gəlir və xərcləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama üsuluna əsasən qeydə alınır. Effektiv faiz metodu, maliyyə aktiv və öhdəliklərinin (eləcə də maliyyə aktivləri və öhdəlikləri qrupunun) amortizasiya edilmiş maya dəyərinin hesablanmasını faiz gəlir və xərclərinin müvafiq dövrlər üzrə tanınmasını nəzərdə tutur.

Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə alətinin təxmin edilmiş istifadə müddəti üzrə təxmin edilən gələcək ödəniləcək və ya alınacaq vəsaitləri (o cümlədən effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi sayılan müvafiq ödənilən və alınan haqq və komissiyalar, əməliyyat xərcləri, eləcə də digər diskont və mükafatlar) və ya müvafiq olduqda, daha qısa müddət üzrə maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin qalıq dəyərini dəqiq diskontlaşdıran dərəcədir.

Köhnəlmə nəticəsində maliyyə aktivi hesabdan silinirsə (qismən silinirsə), belə aktivlər üzrə faiz gəliri sonradan mümkün zərərlərin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilmiş effektiv faiz dərəcəsi nəzərə alınmaqla gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması üzrə istifadə edilən faiz dərəcəsinin tətbiq edilməsi ilə tanınır.

Aktivlərin ədalətli dəyəri üzrə qazanılmış faizlər, faiz gəlirləri kimi təsnifatlaşdırılır.

Haqq və komissiya gəlir və xərclərinin tanınması
Kreditin verilməsi ilə bağlı yaranan komissiyalar, bununla əlaqədar olan birbaşa xərclərlə birlikdə təxirə salınır və kreditlər üzrə effektiv faiz dərəcəsinə dair düzəliş kimi təqdim edilir. Kredit öhdəliyinin kredit müqaviləsinə keçirilməsi mümkün olduqda kredit öhdəliyi ilə bağlı komissiyalar və bununla əlaqədar olan birbaşa xərclərlə birlikdə təxirə salınaraq yekun kredit üzrə effektiv faiz dərəcəsinə dair düzəliş kimi tanınır. Kredit öhdəliyinin kredit müqaviləsinə keçirilməsi mümkün olmadıqda kredit öhdəliyi ilə bağlı komissiyalar kredit öhdəliyinin qalıq müddəti üzrə mənfəət və zərər hesablarında tanınır. Kreditin verilməsi haqqında öhdəliyin müddəti başa çatdıqda və bu öhdəlik kredit müqaviləsi ilə əvəz olunmadıqda kredit öhdəliyi haqqı məcmu gəlir hesabatında tanınır. Kredit xidmətləri üzrə haqlar, xidmətlər görülən zaman gəlir kimi tanınır. Bütün digər haqq və komissiyalar xidmətlərin göstərilməsi zamanı tanınır.

Maliyyə alətləri
Təşkilat müqaviləyə əsasən maliyyə aləti üzrə öhdəlik daşıyan tərəfə çevrildiyi zaman maliyyə aktivini və ya öhdəliyini maliyyə vəziyyəti hesabatında tanıyır. Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin adi yolla alınması və satılması zamanı hesablaşma tarixində əməliyyat müvafiq olaraq tanınır. Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə ölçülür. İlkin tanınma zamanı, maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin satın alınması və ya yerləşdirilməsi ilə bağlı bütün birbaşa əməliyyat xərcləri (mənfəət və zərər hesabına tanınan maliyyə aktiv və öhdəlikləri istisna olmaqla) müvafiq olaraq maliyyə aktivinin ədalətli dəyərindən azaldılır və ya maliyyə öhdəliyinin ədalətli dəyərinə əlavə edilir. Mənfəət və zərər hesabına tanınan maliyyə aktiv və öhdəliklərinin satın alınması və ya yerləşdirilməsi ilə bağlı birbaşa əməliyyat xərcləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktivləri
Maliyyə aktivləri aşağıdakı xüsusi kateqoriyalara ayrılırlar: “mənfəət və zərər hesabına ədalətli dəyərlə tanınan” maliyyə aktivləri (MZHƏDT), “ödəniş tarixinədək saxlanılan” investisiyalar, satılabilən maliyyə aktivləri (SMA) və “verilmiş kreditlər və debitor borcları”. Təsnifləşdirmə maliyyə aktivinin növündən və saxlama məqsədindən asılıdır və ilkin tanınma zamanı təyin edilir.

2. MÜHÜM MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (Davamı)

MZHƏDT maliyyə aktivləri

Ticarət məqsədləri ilə saxlanılan maliyyə aktivləri, "mənfəət və zərər hesabına ədalətli dəyərlə tanınan maliyyə aktivləri" kateqoriyasına aid edilirlər. Yaxın gələcəkdə satılması nəzərdə tutulduqda, əldə edilən maliyyə aktivləri satış məqsədləri ilə saxlanılan aktivlər kateqoriyasında təsnifləşdirilir. Törəmə maliyyə alətləri də xüsusilə nəzərdə tutulmuş alətlər və effektiv hecinq alətləri istisna olmaqla, satış məqsədləri ilə saxlanılan aktivlər kateqoriyasında təsnifləşdirilir. Satış məqsədləri ilə saxlanılan aktivlər üzrə yaranan mənfəət və zərərlər müvafiq olaraq mənfəət və zərər hesabında tanınır.

Verilmiş kreditlər və debitor borcları

Verilmiş kreditlər və debitor borcları, maliyyə hesabatlarının digər kateqoriyaları üzrə təsnifləşdirilən aktivlərdən fərqli olaraq sabit və ya müəyyən edilən ödənişli və fəal bazaar çıxarılmayan qeyri-törəmə aktivlərdir. Bu aktivlərə vəsait qoyularkən məqsəd dərhal və ya qısa müddət ərzində onların satılması deyil və bu aktivlər nə ticarət məqsədləri ilə saxlanılan maliyyə aktivlərinə, nə də satılabilən maliyyə aktivləri kateqoriyalarına aid edilmir. Bu tip aktivlər effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə qeydə alınır. Kreditlərin və debitor borclarının tanınmasına xitam verilməsi, onların dəyərində ehtimal edilən azalmalar yaranması, eləcə də onların dəyərsizləşməsi nəticəsində yaranan mənfəət və zərərlər müvafiq olaraq mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Ədalətli dəyərin təyin edilməsi

Hesabat tarixində aktiv bazarlarda satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri onların bazaar katirovkaları və ya dilerlər tərəfindən verilən qiymət katirovkalarıdır (uzun mövqelər üçün satış dəyəri, qısa mövqelər üçün isə alış dəyəri). Aktiv bazarlarda katirovkası mövcud olmayan bütün digər maliyyə alətləri üçün ədalətli dəyər müvafiq qiymətləndirmə texnikalarının tətbiq edilməsi ilə təyin edilir. Qiymətləndirmə texnikalarına xalis cari dəyər texnikası, müşahidə edilə bilən oxşar maliyyə alətləri ilə müqayisələrin aparılması, opsiya qiymətləndirilməsi modelləri və digər müvafiq qimətləndirmə modelləri aid edilir.

Pul və pul ekvivalentləri

Pul və pul ekvivalentləri elə aktivlərə deyilir ki, onları nağd vəsaitlərə istənilən zaman tez bir şəkildə çevirmək mümkün olsun və bu zaman onların dəyərində çox cüzi bir fərq baş versin. Overnayt depozitləri istisna olmaqla, bütün qısamüddətli banklararası vəsaitlər, digər banklardan alınacaq vəsaitlərdə təsnif edilmişdir. İstifadə məhdudiyyəti olan vəsaitlər isə pul və pul ekvivalentlərinə daxil edilməmişdir. Pul və pul ekvivalentləri amortizasiya olunmuş ilkin dəyər ilə ölçülür.

Banklardan alınacaq vəsaitlər

Banklardan alınacaq vəsaitlər, Təşkilatın ödəmə tarixi əvvəlcədən təsbit edilmiş və ya müəyyən edilməsi mümkün olan, bazar katirovkası mövcud olmayan qeyri-derivativ maliyyə aktivinin yaranması ilə nəticələnən pul vəsaitlərinin qarşı tərəfə ötürülməsi zamanı tanınır. Banklardan alınacaq vəsaitlər amortizasiya olunmuş ilkin dəyərlə təqdim edilir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər maliyyə hesabatlarının digər kateqoriyalar üzrə təsnifləşdirilən aktivlərdən fərqli olaraq sabit və ya müəyyən ödəniş qrafikinə malik və fəal bazara çıxarılmayan qeyritörəmə aktivlərdir.

2. MÜHÜM MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (Davamı)

Təşkilat tərəfindən verilmiş kreditlər ilk olaraq ədalətli dəyər və əməliyyat üzrə aid olduğu xərclər həcmində tanınır. Hesablanmış ədalətli dəyər kreditin ədalətli dəyərinə bərabər olmadıqda, missal üçün, kredit bazar qiymətindən aşağı dəyərlə verildikdə, hesablanmış ədalətli dəyərlə kreditin ədalətli dəyəri arasındakı fərq kreditin ilkin tanınması üzrə zərər kimi qeydə alınır və bu zərərin xüsusiyyətinə uyğun olaraq məcmu gəlir hesabatına daxil edilir. Daha sonra, kreditlər effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə qeydə alınır. Müştərilərə verilmiş kreditlər ehtimal edilən zərərlər üzrə bütün ehtiyatlar çıxılmaqla uçota alınır.

Maliyyə alətlərinin yenidən təsnifləşdirilməsi
Əgər ticarət məqsədi ilə saxlanılan qeyri-derivativ maliyyə alətinin yaxın gələcəkdə satılması məqsədi aktuallığını itirirsə bu zaman belə maliyyə alətləri mənfəət və zərər hesabına ədalətli dəyərlə tanınan maliyyə aktivləri kateqoriyasından çıxarılaraq aşağıdakı kateqoriyalardan birinə yenidən daxil olunur:

- Əgər maliyyə aktivi verilmiş kreditlər və debitor borcları kateqoriyasının təyinatına uyğundursa bu zaman, Təşkilatın bu aləti yaxın gələcəkdə və ya müddəti bitənədək saxlamaq niyyəti və imkanı varsa onu kreditlər və debitor borclar kateqoriyasına yenidən daxil edə bilər;
- Digər maliyyə aktivləri adətən satılabilən invesitisiyalar kateqoriyasına və nadir hallarda ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar kateqoriyasına daxil oluna bilər.

Əvvəlcədən satılabilən invesitisiyalar kateqoriyasına aid edilmiş maliyyə aləti verilmiş kreditlər və debitor borcları kateqoriyasının təyinatına uyğun gəldikdə və Təşkilatın bu aləti yaxın gələcəkdə və ya müddəti bitənədək saxlamaq niyyəti və imkanı yarandıqda, Təşkilat onu verilmiş kreditlər və debitor borclar kateqoriyasına yenidən daxil edə bilər.

Maliyyə alətləri yenidən təsnif olunduqda onların ədalətli dəyərindən istifadə edilir. Bu alətlərə aid daha əvvəllər mənfəət və zərər hesablarında tanınmış mənfəət və zərərlər geri qaytarılmır. Maliyyə alətinin ədalətli dəyəri yenidən təsnifləşdirmə tarixində müvafiq olaraq onun yeni maya dəyərinə və ya amortizasiya olunmuş maya dəyərinə çevrilir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi
Hər bir hesabat tarixində Təşkilat maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsi halının baş verməsinin obyektiv sübutunun olub-olmamasını dəyərləndirir. Əgər maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsi ehtimal edilirsə və yalnız ilkin tanınma tarixindən sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşmənin obyektiv sübutu yaranmışdırsa (baş vermiş “zərər hadisəsi”) və zərər hadisəsi (və ya hadisələri) bu maliyyə alətləri və ya maliyyə alətləri qrupu üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin axınına təsir göstərirsə və bu təsirin etibarlı şəkildə təxmin edilməsi mümkündürsə bu zaman belə maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupu dəyərsizləşmiş sayılır. Dəyərsizləşmənin sübütu kimi borc götürənin və ya borc götürənlər qrupunun əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri ilə üzləşməsi, faiz və əsas borcların ödənilməməsi və ya ödənilməsində gecikmələrin yaranması, müştərilərin iflas etməsi və ya digər yenidən təşkilati strukturun dəyişdirilməsi və bu zaman təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin azalmasına dair konkret məlumatın olması ehtimalının yaranması, məsələn borcun ödənilməməsində şəraitin və iqtisadi şərtlərin dəyişməsi halları götürülə bilər.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində tanınmış aktivlər
Maliyyə aktivlərinin və ya aktivlər qrupunun dəyərində azalma yaranması ilə bağlı rəhbərliyin əlində hər hansı bir obyektiv sübut olduğu hallarda Təşkilat bu aktivlər üzrə itkiləri qarşılamaq məqsədilə ehtiyat yaradır. Ehtimal edilən itkilər, gələcəkdə zəmanət və alınan girovlar da daxil olmaqla, amortizasiya olunmuş ilkin dəyərində ölçülən aktivlər üzrə gələcəkdə əldə edilə biləcək pul vəsaitlərinin, effektiv faiz dərəcəsindən istifadə edilərək diskont edilməsi nəticəsində yaranmış dəyərlə bu aktivlərin qalıq dəyəri arasındakı fərq kimi hesablanır.

2. MÜHÜM MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (Davamı)

Daha sonrakı dövrdə dəyərsizləşmə zərərinin azalması və bu azalmanın obyektiv olaraq dəyərsizləşmə zərərinin tanınmasından sonra baş vermiş hadisəyə aid edilməsi, məsələn bərpa olunma halları, istisna olmaqla belə dəyərsizləşmə zərərləri geriyə qaytarılmır. Dəyərsizləşmə zərərinin qaytarılması halında gələcək dövrdə ehtiyat hesabına düzəliş verilir. İlkin dəyər ilə ölçülən maliyyə aktivləri üçün isə ehtimal edilən itkilər, bu aktivlərdən gələcəkdə əldə edilə biləcək pul vəsaitlərinin bu tip aktivlər üzrə mövcud bazar faiz dərəcəsindən istifadə edərək diskont edilməsi nəticəsində yaranmış dəyərlə bu aktivlərin qalıq dəyəri arasındakı fərq kimi hesablanır. Bu tip ehtiyatlar yaradıldıqdan sonra geri qaytarılmır.

Verilmiş kreditlərin və avansların silinməsi
Verilmiş kreditlər və avanslar qaytarılması mümkün olmadıqda dəyərsizləşmə üzrə yaradılmış olan ehtiyatların hesabına maliyyə vəziyyəti hesabatından silinirlər. Verilmiş kreditlər və avanslar rəhbərliyin krediti qaytarmaq üçün bütün cəhdlərindən və mövcud olan bütün girovların satılmasında sonra Təşkilata olan borcun qaytarılması mümkün olmadıqda silinir. Növbəti dövrlərdə əvvəlcədən silinmiş kreditlər üzrə əldə edilən vəsaitlər həmin dövrlərdə maliyyə aktivləri üzrə ayrılan ehtiyyatlarla əvəzləşdirilir və mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktivlərin uçotunun xitamı
Təşkilat maliyyə aktivi müqaviləsi üzrə pul vəsaitlərinin alınması hüququnun başa çatması və ya maliyyə aktivi, eləcə də sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürülməsi halında maliyyə aktivinin tanınmasına xitam verir. Təşkilat sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürdükdə belə transfer edilmiş aktiv üzərində nəzarəti saxlayırsa, bu zaman saxlanılmış maraqlar maliyyə vəziyyəti hesabatında aktiv kimi tanınır və müvafiq şəraitdə Təşkilatın ödənilməsi ehtimal edilən məbləğlər də müvafiq olaraq öhdəlik kimi tanınır. Əgər Təşkilat transfer edilən maliyyə aktivinin sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatları özündə saxlayırsa, bu zaman aktivin tanınması davam edir və əlavə olaraq girov qoyularaq götürülmüş vəsaitlər də borc məbləği kimi maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınır.

Maliyyə aktivi tam şəkildə silindikdə, aktivin qalıq dəyəri ilə onun transferindən alınan və ya alınması nəzərdə tutulan məbləğlərin cəmi arasındakı fərq, məcmu gəlir hesabında xitam anınadək tanınmış və kapital hesablarında uçotu aparılan mənfəət və zərər məbləğləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktivi qismən silindikdə (məsələn, Təşkilatın transfer edilmiş aktivin bir hissəsini geri almaq seçimi olduqda və ya bu aktiv üzrə sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürülərək yalnız cüzi bir hissənin saxlanılması və bunun nəticəsində nəzarətin Təşkilatda qalması halları), Təşkilat aktivin qalıq dəyərini cari iştirak ilə bağlı tanınması davam edən qism və transfer edilən hissələrin nisbi ədalətli dəyərinə görə təyin edilmiş və maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınmayan qismdən ibarət iki hissəyə ayırır. Aktivin tanınmasına xitam verilmiş qisminə aid edilən qalıq dəyəri ilə onun transferindən alınan məbləğlərin cəmi arasındakı fərq, məcmu gəlir hesabında xitam anınadək tanınmış mənfəət və zərər məbləğləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Məcmu gəlir hesabında tanınmış mənfəət və zərər məbləğlərini, aktivin tanınmasına xitam verilən qismi ilə tanınması davam edən qismi arasında bölərkən bu qismlərin ədalətli dəyərlərinin nisbətləri əsas götürülür.

Maliyyə öhdəlikləri
Maliyyə öhdəlikləri, "MZHƏD maliyyə öhdəlikləri" və "digər maliyyə öhdəlikləri" olmaqla iki hissəyə ayrılır.

2. MÜHÜM MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (Davamı)

Digər maliyyə öhdəlikləri
Digər maliyyə öhdəlikləri ilkin olaraq bütün əməliyyat xərcləri çıxıldıqdan sonra ədalətli dəyər ilə ölçülür.

Digər maliyyə öhdəlikləri növbəti dövrlərdə effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə olunmaqla amortizasiya edilmiş maya dəyərində ölçülür və faiz xərcləri effektiv gəlir kriteriyasına əsaslanaraq tanınır.

Effektiv faiz dərəcəsi metodu, maliyyə öhdəliyinin amortizasiya olunmuş maya dəyərinin hesablanılması və faiz xərci məbləğinin müvafiq dövrlər üzrə paylaşdırılmasını nəzərdə tutur. Bu metod maliyyəöhdəliyinin nəzərdə tutulan istifadə müddəti üzrə təxmin edilən gələcək ödəniləcək vəsaitləri və yamüvafiq olduqda, daha qısa müddət üzrə maliyyə öhdəliyinin qalıq dəyərini dəqiq diskontlaşdırandərəcədir.

Banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlər
Banklara ödəniləcək vəsaitlər, qarşı tərəflərin pul və ya digər bənzər aktivlərin Təşkilata ötürülməsi zamanı maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınır. Qeyri-törəmə öhdəliklər amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə ölçülür. Əgər Təşkilat öz borcunu satın alırsa, bu öhdəlik maliyyə vəziyyəti hesabatından silinir və ödənilən vəsaitlə öhdəliyin qalıq dəyəri arasında olan fərq mənfəət və zərər hesablarında müvafiq olaraq öhdəliklərin vaxtından tez icra edilməsinin nəticəsi kimi təqdim edilir.

Subordinasiyalı borc öhdəlikləri
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri beynəlxalq maliyyə institutları qarşısında uzunmüddətli qeyriderivativ öhdəlikləri əks etdirir və amortizasiya edilmiş dəyərdə uçota alınır. Subordinasiyalı borc öhdəlikləri ləğv etmə zamanı bütün digər kreditor borclarından sonra ödənilir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasına xitam verilməsi
Maliyyə öhdəliyinə yalnız bu öhdəliyin silinməsi, ləğv edilməsi və ya müddətinin başa çatması hallarında xitam verilir. Tanınmasına xitam verilmiş maliyyə öhdəliyinin qalıq dəyəri ilə ödənilmiş və ya ödəniləcək məbləğlərin cəmi arasındakı fərq dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi
Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi üçün müəyyən edilmiş hüquq olduqda və ya eləcə də müqavilə üzrə əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktivi realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Maliyyə aktivlərinin müvəqqəti olaraq qarşı tərəfə transfer edilməsi zamanı bu maliyyə aktivləri qarşı tərəfin öhdəliyi ilə əvəzləşdirilmir.

Əməliyyat icarəsi
Əməliyyat icarəsi üzrə icarə ödənişləri icarə müddəti ərzində düz xətt üsulu ilə xərc kimi tanınır. Əgər hər hansı digər sistematik üsul istifadəçinin aktivdən əldə etdiyi səmərənin zaman sxemini daha aydın şəkildə təqdim etmək imkanını verirsə, onda həmin digər üsul istifadə olunmalıdır. Əməliyyat icarələri zamanı yaranan şərti icarə ödənişləri öhdəlik daşıdığı dövrdə xərc kimi tanınır.

İcarə stimulları əməliyyat icarələrinə daxil olmaq üçün alındığı təqdirdə, belə stimullar öhdəlik kimi tanınır. Stimulların məcmu səmərəsi düz xətt üsulu ilə icarə ödənişinin azalması kimi tanınır. Əgər hər hansı digər sistematik üsul istifadəçinin aktivdən əldə etdiyi səmərənin zaman sxemini daha aydın şəkildə təqdim etmək imkanını verirsə, onda həmin digər üsul istifadə olunmalıdır.

2. MÜHÜM MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (Davamı)

Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər

Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər, yığılmış amortizasiya və ehtimal edilən dəyər azalmaları üzrə ehtiyatlar çıxılmaqla tarixi dəyəri ilə tanınır. Faydalı iqtisadi ömür təxminləri, qalıq dəyərləri və köhnəlmə/amortizasiya metodları hər bir hesabat tarixində yenidən təhlil edilir və təxminlərdə olan dəyişikliklərin təsiri prospektiv olaraq aşağıdakı dərəcələrdə tətbiq edilir:

Binalar	7%
Mebel və qurğular	20%
Kompüter və rabitə avadanlıqları	25%
Nəqliyyat vasitələri	25%
Qeyri-maddi aktivlər	10%

Mülkiyyətdə olan torpaq amortizasiya olunmur.

Təmir və saxlama xərcləri baş verdiyi zaman tanınır və kapitalizasiya kriteriyalarına uyğun gəlməsi halları istisna olmaqla mənfəət və zərər hesablarında əməliyyat xərcləri kimi tanınır.

Ayrıca satın alınmış və müəyyən faydalı ömrü olan qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiya və ehtimal edilən dəyər azalmaları üzrə ehtiyatlar çıxılmaqla tarixi dəyəri ilə tanınır. Amortizasiya qeyrimaddi aktivlərin təxmin edilən faydalı ömrü ərzində düz xətt metodu ilə hesablanır. Faydalı ömür təxminləri və amortizasiya metodları hər bir hesabat tarixində yenidən təhlil edilir və təxminlərdə olan dəyişikliklərin təsiri prospektiv olaraq tətbiq edilir. Ayrıca satın alınmış və qeyri-müəyyən faydalı ömrü olan qeyri-maddi aktivlər isə ilkin dəyərindən dəyərsizləşmə zərərlərinin məbləği çıxıldıqdan sonra alınan məbləğdə tanınır.

Hər bir hesabat dövrünün sonunda Təşkilat öz əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərini dəyərsizləşmə zərərlərinin baş verməsini təyin etmək məqsədi ilə təhlil edir. Əgər belə hal mövcud olarsa bu aktiv üzrə əldə edilməsi mümkün olan məbləğ təyin edilir və dəyərsizləşmə zərərinin məbləği (əgər varsa) hesablanır. Fərdi aktiv üzrə əldə edilməsi mümkün olan məbləğin təyin edilməsi mümkün olmadıqda Təşkilat aktivin aid olduğu nağd pul əmələ gətirən biznes vahidinin qalıq dəyərini təhlil edir.

Əgər aktiv (və ya aktivin aid olduğu nağd pul əmələ gətirən biznes vahidi) üzrə əldə edilməsi mümkün olan məbləğ aktivin (və ya aktivin aid olduğu nağd pul əmələ gətirən biznes vahidinin) qalıq dəyərindən azdırsa onun qalıq dəyəri qaytarılması mümkün olan məbləğə qədər azaldılır.

Dəyərsizləşmə zərərlərinə səbəb olan hallar növbəti dövrlərdə aradan qalxdıqda aktivin (və ya aktivin aid olduğu nağd pul əmələ gətirən biznes vahidinin) qalıq dəyəri yenidən təyin edilmiş məbləğə qədər artırılır amma yeni təyin edilmiş qalıq dəyəri aktivin (və ya aktivin aid olduğu nağd pul əmələ gətirən biznes vahidinin) keçmiş dövrlərdə dəyərsizləşmə itkilərinin tanınmasından öncə mövcud olan qalıq dəyərindən daha çox ola bilməz. Dəyərsizləşmə zərərlərinin geri qaytarılması dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır. Aktiv, yenidən qiymətləndirmə metoduna görə uçota alındıqda qalıq dəyərinin yüksəlməsindən yaranan fərq yenidən qiymətləndirmə nəticəsində dəyərin artması kimi tanınır.

Silindikdə, satıldıqda və ya istifadəsinin davam etdirilməsi zamanı gələcəkdə iqtisadi faydanın əldə edilməsi təxmin edilmədikdə əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin tanınmasına xitam verilir. Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin tanınmasına xitam verilməsi nəticəsində yaranan mənfəət və zərərlər satış nəticəsində əldə edilən vəsaitlərlə aktivin qalıq dəyəri arasında olan fərq kimi hesablanır və dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

2. MÜHÜM MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (Davamı)

Vergi qanunvericiliyi

Vergi xərcləri cari və təxirə salınmış vergi xərclərinin cəmindən ibarətdir.

Cari vergi xərci hesabat dövrü ərzində yaranmış vergi mənfəəti əsasında hesablanır. Hesabatdakı bəzi gəlir və xərclərin digər dövrlərdə vergi bazasına aid ediləcəyinə və bəzi maddələrin heç bir vaxt vergi bazasını hesablayarkən istifadə edilməyəcəyinə görə vergi mənfəəti maliyyə hesabatlarındakı mənfəətdən fərqlənir. Təşkilatın cari mənfəət vergisi xərci, hesabat dövründə qüvvədə olan vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Təxirə salınmış vergi isə aktiv və öhdəliklərin mühasibat uçotuna uyğun qalıq dəyərləri ilə onların vergiyə uyğun qalıq dəyərləri arasındakı fərqlərdən yaranan və gələcəkdə ödəniləcək və ya geri alınacaq məbləğlərin əsasında hesablanır və bu zaman balans öhdəliyi üsulundan istifadə edilir. Təxirə salınmış vergi öhdəliyi ümumiyyətlə bütün vergi bazasını artıran maddələr üçün hesablanır, təxirə salınmış vergi aktivi isə bu aktivdən gələcəkdə istifadə etmək üçün kifayət qədər mənfəətin olması təxmini nəzərə alınaraq maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınır. Müvəqqəti fərqlərin mühasibat mənfəətinə və vergi mənfəətinə təsir göstərməyən digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınması zamanı yarandığı hallarda (biznes kombinasiyaları istisna olmaqla), belə vergi aktiv və öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivinin qalıq dəyəri hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və əgər gələcəkdəki mənfəət əldə edilməsi ilə bağlı təxminlər bu aktivi reallaşdırmağa imkan vermirsə bu vergi aktivinin dəyəri tam və ya qismən bu təxminlərə uyğunlaşdırılmaq üçün azaldılır.

Təxirə salınmış vergini hesablayarkən vergi aktivinin reallaşdırılması və ya öhdəliyin ödənilməsi zamanı qüvvədə olan vergi dərəcəsindən istifadə edilməlidir. Birbaşa səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlar istisna olmaqla, təxirə salınmış vergi xərci və ya gəliri birbaşa məcmu gəlir hesabında əks etdirilir. Səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlarla bağlı təxirə salınmış vergilər də səhmdar kapitalında öz əksini tapır.

Aşağıdakı hallarda təxirə salınmış vergi aktivi və vergi öhdəliyi əvəzləşdirilərək xalis şəkildə təqdim edilə bilər:

- Təşkilatın cari mənfəət vergisi aktivini mənfəət vergisi öhdəliyi ilə əvəzləşdirmək üçün qanuni və icrası mümkün olan hüququ mövcud olduqda; və
- Təxirə salınmış aktiv və öhdəliklər bir vergi orqanı tərəfindən qoyulan məbləğlərə aid edilsin və bu vergilər üzrə öhdəlik eyni müəssisəyə məxsus olsun.

Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən bankların fəaliyyəti nəticəsində digər vergilər də yaranır. Bu vergilər əməliyyat xərclərinin bir hissəsi kimi tanınır və məcmu gəlir hesabatına daxil edilir.

Ehtiyatlar

Ehtiyatlar, Təşkilat keçmiş hadisələr nəticəsində cari hüquqi və ya əsaslanmış öhdəliyə malik olduqda, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi səmərə yaradan ehtiyatların azalma ehtimalı olduqda və öhdəlik məbləği etibarlı şəkildə qiymətləndirildikdə uçota alınır.

2. MÜHÜM MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (Davamı)

Ehtiyat kimi tanınan məbləğ hesabat dövrünün sonunda müvafiq risklər və qeyri-müəyyənliklər də nəzərə alınmaqla cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan məbləğin təxmini göstəricisidir. Ehtiyatı hesablayarkən cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan pul vəsaitlərinin təxminindən istifadə edilirsə, ehtiyatın qalıq dəyəri bu pul vəsaitlərinin cari dövrə olan diskontlaşdırılmış dəyərinin cəminə bərabərdir (pulun vaxt dəyərinin əhəmiyyət kəsb etdiyi hallarda). Ehtiyatın qarşılanması üçün tələb edilən iqtisadi faydaların tam və ya qismən üçüncü şəxslərin hesabına geri qaytarılması gözlənilirsə, debitor borc aktiv kimi yalnız o halda tanınır ki, üçüncü tərəfin kompensasiya ödəməsi ehtimalı var və bu məbləğ etibarlı şəkildə təxmin edilə bilər.

Təqaüd və digər mükafatlar üzrə öhdəliklər
Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq Təşkilat işçilərin əmək haqlarından təqaüd ayırmaları tutur və onları dövlət sosial müdafiə fonduna köçürür. Bu cür ayırmaları hesablayarkən təqaüd sisteminin göstərşlərinə müvafiq olaraq işəgötürənlər tərəfindən cari ödənişlərin hesablanması zamanı işçi heyəti üzrə nəzərdə tutlan ümumi xərclərin müəyyən nisbəti götürülür. Belə xərclər müvafiq əmək haqlarının alındığı dövrlərə aid edilir. Təqaüdə çıxdıqda təqaüdlə bağlı bütün ödənişlər dövlət sosial müdafiə fondu tərəfindən yerinə yetirilir.

Təşkilat Azərbaycan Respublikasının dövlət sosial müdafiə fondu tərəfindən nəzərdə tutulmuş təqaüd proqramından başqa hər hansı bir digər təqaüd proqramında iştirak etmir. Bundan əlavə, Təşkilatda hesablanması tələb olunan pensiya müavinətləri və ya kompensasiya edilən digər mühüm müavinətlər mövcud deyildir.

Şərti aktivlər və öhdəliklər
Şərti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınmır amma bu öhdəliklərlə bağlı pul vəsaitlərinin ödənilməsinin ehtimalı çox az olduğu hallar istisna olmaqla qalan hallarda hesabatlarda açıqlamalar verilir. Şərti aktivlər maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınmır amma belə aktivlərlə bağlı iqtisadi mənfəətlərin alınması ehtimalı çox az olduğu hallar istisna olmaqla qalan hallarda hesabatlarda çıqlamalar verilir.

Nizamnamə kapitalı
Nizamnamə kapitalı bütün iştirakçılar tərəfindən ödənilmiş payların məbləğidir. Payların ümumi sayı Cəmiyyətin nizamnamə kapitalının iştirakçıları arasında mütənasib olaraq bölünür. Nizamnamə kapitalının artırılıb və ya azaldılması təsisçilərin ümumi yığıncağının qərarı ilə həyata keçirilə bilər.

Xarici valyuta əməliyyatları
Təşkilatın əməliyyat valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi iqtisadi mühitin valyutası olan Azərbaycan Manatıdır.

Xarici valyutada olan monetar aktiv və öhdəliklər, balans tarixində mövcud olan ARMB-nın valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq Azərbaycan Manatına çevrilir. Xarici valyutada aparılan əməliyyatlar isə əməliyyat tarixinə mövcud olan valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq manat ekvivalentinə çevrilir. Bu çevrilmələr zamanı yaranan gəlir və xərclər mənfəət və zərər hesablarında xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlirlər (zərər çıxılmaqla) sətrində göstərilir.

Xarici valyuta məzənnələri:
Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı Təşkilat tərəfindən istifadə edilən hesabat tarixinə valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
USD/AZN	0.7850	0.7865

2. MÜHÜM MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (Davamı)

Mühüm mühasibat təxminləri və təxmin edilən qeyri-müəyyənliklərin əsas mənbələri
Təşkilatın maliyyə hesabatlarının hazırlanması hesabat tarixinə təqdim edilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərə biləcək və başa çatmış müddət ərzində gəlir və xərclərin təqdim edilmiş məbləğləri üzrə rəhbərlikdən təxminlərin və mülahizələrin verməsini tələb edir. Rəhbərlik mütəmadi olaraq öz təxminlərini və mülahizələrini təhlil edir. Rəhbərlik təxminlərini və mülahizələrini tarixi təcrübəyə və müəyyən şərtlər əsasında məntiqli hesab edilən digər faktlara əsaslandırır. Müxtəlif şəraitlərdə və vəziyyətlərdə faktiki nəticələr bu təxminlərdən fərqlənə bilər. Aşağıda göstərilən təxminlər və mülahizələr Təşkilatın maliyyə vəziyyətinin təsvir edilməsi üçün zəruri hesab edilir.

Dəyərsizləşmə üzrə zərər ehtiyatları
Dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirilmənin aparılması üçün Təşkilat verilmiş kreditlərin mütəmadi olaraq təhlilini keçirir. Təşkilatın dəyərsizləşmə üzrə zərər ehtiyatları yaratması onun kreditlər və alınacaq vəsaitlər portfelində yarana biləcək dəyərsizləşmə ehtiyatlarının tanınması məqsədi daşıyır. Təşkilat rəhbərliyi hesab edir ki, ehtiyatlarla bağlı təxminlər ən əsas subyektivlik daşıyan məqamdır, çünki: (i) gələcəkdəki itkilərin faizi və şübhəli kreditlər üzrə yarana biləcək itkilərin ölçülməsi üzrə edilən ehtimallar müxtəlif dövrlər arasında dəyişir, hesabat tarixində isə bu ehtimallar yalnız cari təcrübəyə əsaslanır, və (ii) Təşkilatın təxmin etdiyi itkilərlə faktiki itkilər arasında əhəmiyyətli fərqlər yaranarsa, bu fərqlər Təşkilatın gələcəkdəki fəaliyyətinin yekunlarına, eləcə də maliyyə vəziyyətinə təsir göstərə bilər.

Borcalanın maliyyə çətinlikləri olduqda və eyni borcalana aid az tarixi məlumat mənbələri əldə etdiyi hallarda dəyərsizləşmə zərərinin məbləğini təxmin etmək üçün Təşkilatın rəhbərliyi mülahizələrdən istifadə edir. Eləcə də, Təşkilat əvvəlki təqdimat əsasında gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətində dəyişiklikləri, müştərilərin əvvəlki davranışını, qrup daxilində borcalanın ödəniş qabiliyyətində mənfi dəyişikliklər haqqında ümumi məlumatı və qrup daxilində aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqədar olan ölkə miqyaslı və yerli iqtisadi şərtlərə dair təxminlər edir. Rəhbərlik kredit riski daşıyan aktivlər üzrə tarixi zərər təcrübəsinə və kreditlər qrupunda dəyərsizləşmə üzrə eyni olan obyektiv sübutlara əsaslanan təxminlərdən istifadə edir. Tarixi məlumatda cari şərait əks olunmadığından, yeni kreditlər qrupuna dair müşahidə olunan məlumata düzəlişlər etmək üçün Təşkilat rəhbərliyi mülahizələrdən istifadə edir.

Maliyyə hesabatlarında maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatları, mövcud iqtisadi və siyasi şərtlər əsasında təyin edilmişdir. Ölkədə baş verə biləcək hadisələri və bu şəraitin maliyyə aktivləri üzrə gələcək dövrlərdə dəyərsizləşmə ehtiyatlarının uyğunluğuna edəcəyi təsirlə bağlı Təşkilat qabaqcadan xəbər vermək iqtidarında deyil.

3. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNİLMİŞ STANDARTLARIN QƏBUL EDİLMƏSİ

Cari ildə Təşkilat Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSŞ) və BMUSŞ-un Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhləri Komitəsi (BMHŞK) tərəfindən qəbul edilmiş, Təşkilatın fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatmış hesabat dövrlərinə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənilmiş standartları və onlara dair şərhləri qəbul etmişdir. Bu yeni standart və şərhlərin qəbul edilməsi Bankın mühasibat uçotu siyasətinə, yəni cari və ya əvvəlki illər üzrə hesabat verilən məbləğlərə, əhəmiyyətli təsirlər göstərməmişdir.

Digər məcmu gəlir maddələrinin təqdimatı haqqında MUBS1-ə düzəlişlər (1 iyun 2011-ci ildə dərc olunmuşdur)-Bu düzəlişlər digər məcmu gəlir maddələrinin təqdimatını təkmilləşdirəcək. Əsasən də MUBS 1-ə düzəlişlər Şirkətdən digər məcmu gəlir maddələrinin digər məcmu gəlirlər hissəsində, onların daha sonra mənfəət və ya zərər üzrə yenidən təsnifləşdirilməyən və ya təsnifləşdirilə bilən kateqoriyada qruplaşdırılmasını tələb edir. Düzəlişlər 1 iyul 2012-ci il tarixdə və ondan sonra başlayan illik dövrlər qüvvəyə minəcək.

3. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNİLMİŞ STANDARTLARIN QƏBUL EDİLMƏSİ (Davamı)

Maliyyə hesabatlarının təqdimatı haqqında MUBS 1ə düzəlişlər (2012-ci ilin may ayında buraxılmış 2009-2011 dövrü üzrə MHBS-lərə illik təkmilləşmələr)-Bu düzəlişlər aydınlaşdırır ki, əlavə müqayisəli məlumat BMS 1 tərəfindən tələb olunan minimum dövrlərdən sonrakı dövrlər üçün zəruri deyil, lakin əgər Şirkət könüllü olaraq bu məlumatları təqdim edirsə, bu düzəliş maliyyə hesabatlarının tam məcmusunu təmin edilməsini tələb qoymadan, maliyyə hesabatları MHBS-a uyğun olmalıdır. Maliyyə hesabatlarının təqdimatı haqqında MUBS 1 mühasibat qaydalarını retrospektiv qaydada dəyişən və ya retrospektiv düzəliş və ya yenidəntəsnifləşdirmə aparan müəssisələrdən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatı növbəti dövrün əvvəlində (maliyyə vəziyyəti haqqında üçüncü hesabat) təqdim etməyi tələb edir, Şirkətin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabata cari dövrün sonunda və əvvəlki dövrün əvvəlinə və sonuna təqdim etməlidir. Lakin, əlavə informasiyanın açıqlanması ilə əlaqədar qeydlərdən əlavə, əvvəlki dövrün açılış maliyyə vəzziyyəti bəyanatına dair qeydlər tələb olunmayacaq. Düzəlişlər yanvar 2013-cü il tarixdə və ondan sonra başlayan illik dövrlər qüvvəyə minəcək.

Torpaq, tikili və avadanlıqlar haqqında MUBS 16-ya düzəlişlər (2012-ci ilin may ayında buraxılmış 2009-2011 dövrəsi üzrə MHBSlərə illik təkmilləşmələr – Bu düzəlişlər aydınlaşdırırlar ki, ehtiyat hissələri, ehtiyat avadanlıqları və texniki xidmət avadanlıqları, BMS 16-anlayışına və eyni zamanda inventar anlayışına uyğun gələrsə, onlar Torpaq, tikili və avadanlıqlar kimi tanınmalıdırlar və ya əks halda inventar kimi tanınmalıdır. Düzəlişlər yanvar 2013-cü il tarixdə və ondan sonra başlayan illik dövrlər güvvəyə minəcək.

Dəyişdirilmiş BMS 19 İşçilərin mükafatlandırılması (iyun, 2011-ci ildə buraxılmışdır) – Ən mühüm dəyişikliklərə "dəhliz yanaşma"-nı ləğv edir, işdən çıxma müavinətləri uçotunun modifikasiyası və pensiya planlarının tanınması və açıqlanması tələblərinin təkmilləşdirilməsi daxildir. Düzəlişlər yanvar 2013-cü il tarixdə və ondan sonra başlayan illik dövrlər qüvvəyə minəcək. Şirkət aktuar mənfəət və zərərlərin tanınması üçün "dəhliz yanaşma"-dan istifadə edərək davam edə bilməz. Bunun təsiri hələ də müəyyən ediməyib.

Yenidən işlənmiş BMS 27 fərdi maliyyə hesabatları (May 2011-ci ildə buraxılmışdır) – Yenidən işlənilmiş və adı dəyişdirilmiş standart Konsolidasiya edilmiş və fərdi maliyyə hesabatları BMS 27-dən əsasən dəyişdirilmədən keçirilmişdir və indi yalnız fərdi maliyyə hesabatlarının tələbləri ilə məşğuldur. Standard əsasən tələb edir ki Şirkət fərdi maliyyə hesabatlarını hazırlayan zaman, törəmə, asılı və birgə nəzarət altında olan şirkətlərə olan investisyalar onların maya dəyəri və ya BMHS 9 Maliyyə Alətləri / BMS 39 Maliyyə Alətləri: Tanınma və ölçülmə standartların tələblərinə uyğun olaraq uçota alınsınlar. Bu standart həmçinin, dividendlərin və qrupun yenidəntəşkili ilə və bir sıra açıqlamaların tələbləri ilə məşğuldur. Düzəlişlər yanvar 2013-cü il tarixdə və ondan sonra başlayan illik dövrlər qüvvəyə minəcək.

Yenidən işlənmiş BMUS 28 "Assosasiyalara və Birgə Müəssisələrə İnvestisyalar" (2011-ci ilin may ayında buraxılmışdır)- Yenidən işlənmiş və adı dəyişdirilmiş Standard assosasiyalara investisyalar üçün mühasibat uçotu qaydalarını yazır və assosasiyalar və birgə müəssisələrə olan investisyalar zamanı capital metodunun tətbiqi ilə bağlı tələblər qoyur. Standard "əhəmiyyətli təsir" anlayışını açıqlayır, kapital metodunun (bəzi hallarda kapital metodunun tətbiqindən istisnalar da daxil olmaqla) hansı şəkildə tətbiq edilməli olması barədə izahatlar verir və assosasiyalara və birgə müəssisələrə investisyaların dəyərsizləşməsinin necə test edilməsi barədə standardlar yazır. Standard 1 Yanvar 2013 tarixindən başlayaraq və bu tarixdən sonrakı dövrlər üçün etidbarlı olacaq.

3. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNİLMİŞ STANDARTLARIN QƏBUL EDİLMƏSİ (Davamı)

BMUS 32 standartı "Maliyyə aktivlərinin və Maliyyə Öhdəliklərinin Əvəzləşdirilməsi" barədə Düzəlişlər (2011-ci ilin dekabr ayında buraxılmışdır).Düzəliş BMUS 32 olan əvəzləşdirmə kriteriyalarının tətbiqində olan uyğunsuzluqları ünvanlayır və əsasən "əvəzləşdirmənin hal-hazırda qanuni olaraq tətbiq ediləbilən haqqa sahibolma " anlayışının mənasını izah edir və əvəzləşdirməyə ekvivalent hesab edilə bilən ümumi hesablaşmalar sistemini izah edir. Standard 1 Yanvar 2014 tarixindən başlayaraq və bu tarixdən sonrakı dövrlər üçün etidbarlı olacaq.

BMUS 32 Maliyyə Alətləri: Təqdimata Düzəliş (2012-ci ilin may ayında buraxılmış 2009-2011 dövrü üzrə MHBS-lərə illik təkmilləşmələr)-Düzəliş kapital alətlərinin sahiblərinə olan mənfəət bölgüləri və kapital əməliyyatlarının əməliyyat xərcləri ilə əlaqədar olan mənfəət vergisinin BMUS 12 yə uyğun olaraq uçotunun aparılmasının izahını verir. Standard 1 Yanvar 2013 tarixindən başlayaraq və bu tarixdən sonrakı dövrlər üçün etidbarlı olacaq.

BHMS 7 standartı "Açıqlamalar: Maliyyə aktivlərinin və Maliyyə Öhdəliklərinin Əvəzləşdirilməsi" barədə Düzəlişlər (2011-ci ilin dekabr ayında buraxılmışdır). Düzəliş investorlara BHMS və ABŞ ÜQMP-nin əvəzləşdirmədə hesabatlılıq tələblərində olan fərlilikləri aradan qaldırmağa imkan verir və Şirkətlərin kredit riskini, onlarla bağlı qəbul edilmiş və ya qoyulmuş girovlar daxil olmaqla nə cə minimallaşdırdıqları barədə daha yaxşı məlumatları təmin etmək üçün yeni açıqlamaları təqdim edir. Standard 1 Yanvar 2013 tarixindən başlayaraq və bu tarixdən sonrakı dövrlər üçün etidbarlı olacaq.

BHMS 9 Maliyyə Alətləri (2009 cu il Noyabrda buraxılıb və 2010 cu il Oktyabrda düzəliş edilib). – Standart maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin təsnifləşdirilməsi, ölçülməsi və tanınmanın dayandırılması üçün yeni tələbləri təqdim edir.

- BHMS 9 BMUS 39 Maliyyə Alətləri: Tanınma və Ölçülmə çərçivəsində olan tanınmış bütün maliyyə aktivlərinin sonradan ya amortizasiya olunmuş maya dəyərində və ya ədalətli dəyərdə tanınmasını tələb edir. Xüsusilə, məqsədi biznes modelində müqavilə üzrə pul axınlarını toplayan və bu müqavilə üzrə pul axınları, əsas məbləğə hesablanmış faiz və əsas məbləğdən ödənişindən ibarət olan borclanmaya edilən investisyalar ümumiyyətlə növbəti mühasibat ilinin sonuna amortizasiya edilmiş maya dəyərində tanınmalıdır. Qalan bütün digər borlanmaya və kapitala edilmiş investisyalar növbəti mühasibat ilinin sonuna ədalətli dəyərdə tanınmalıdır.

- BHMS 9-un əsas əhəmiyyətli təsiri isə maliyyə öhdəliklərinin kredit riskində olan dəyişikliklərə xas olan maliyyə öhdəliklərinin (mənfəət zərərdə uçota alınan ədalətli dəyər) ədalətli dəyərində olan dəyişikliklərin uçotu ilə əlaqədar maliyyə alətlərinin təsnifləşdirilməsi və ölçülməsi üzərindədir. Xüsusilədə, BHMS 9-da ədalətli dəyəri mənfəət zərərdə tanınan maliyyə öhdəlikləri üçün, maliyyə öhdəliklərinin kredit riskində olan dəyişikliklərə xas olan maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərində olan dəyişikliklərin məbləği digər məcmuu gəlirlərdə tanınır, o şərtlə ki öhdəliyin kredit riskində olan dəyişmənin effektinin digər məcmuu gəlirlərdə tanınması mənfəət zərər hesabatının uçotunda uyğunsuzluq yaratmasın və ya uyğunsuzluğu daha da artırmasın. Maliyyə öhdəliklərinin kredit riskinə xas olan ədalətli dəyərin dəyişməsini sonradan mənfəət zərərdə yenidən təsnifləşdirilməsinə yol verilmir. İndiki halda BMUS 39 standartında, ədalətli dəyəri mənfəət zərərdə tanınan maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərində olan dəyişikliyin tam məbləği mənfəət zərərdə tanınır.

- Tanınmanın dayandırılması maddələri dəyişdirilmədən BMUS 39 dan keçirilmişdir.

8-46-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

3. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNİLMİŞ STANDARTLARIN QƏBUL EDİLMƏSİ (Davamı)

BHMS 9, 1 Yanvar 2015 tarixindən başlayaraq və bu tarixdən sonrakı dövrlər üçün qüvvəyə minir. Rəhbərlik hesab edir ki, BHMS 9 Şirkətin maliyyə hesabatlarında tətbiqi bu standart məcburi olduqdan sonra olacaqdır və bu standartın tətbiqi Şirkətin maliyyə hesabatlarında olan Maliyyə aktivləri və Maliyyə ödəlikləri üzərində əhəmiyyətli təsiri olacaq. Lakin detallı tədqiqat tamamlanmadan məntiqli bir rəqəm hesablamaq praktik deyil.

BMHS 10 "Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları". Yeni standart BMS 27 "Konsolidə edilmiş və fərdi maliyyə hesabatları" və SŞK-12 "Konsolidasiya - Xüsusi Məqsədli Müəssisələr" standartlarını əvəz edir. Konsolidasiya edilən şirkətin ana şirkəti və onun qiz müəssisələrinin bir iqtisadi vahid olaraq təmsil etməsi prinsipi konsolidasiya mexanikasında olduğu kimi dəyişməz olaraq qalmişdır. BMHS 10 bir nəzarət modelini təqdim edir. Yəni üç addım nəzarət modelinə əsasən, bir investor investisiya edilmiş müəssisəyə nəzarət edir, və ya investisiya olunmuş müəssisənin yekunlarında hüquqlarına malikdir və bu yekunlara təsir edə bilmək qabiliyyəti vardır və nəzarət ilə gəlirlər arasında sıx əlaqə vardır. Yeni standart iştirakçı və qoruyucu hüquqlar və agent və ya ana tərəf arasında münasibətlər barədədə izahatları verir. 1 yanvar 2013-cü il və ya sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir

BMHS 11 "Birgə Razılaşdırılmalar" Yeni standart BMS 31 "Birgə müəssisələrdə iştirak payı" standartını əvəz edir. BMHS 11 təqdim etdiyi əsas dəyişiklik bütün birgə razılaşdırılmalar ya proporsional formada konsolidə edilmiş birgə əməliyyatlar və ya iştirak payı metodu tətbiq olunan birgə müəssisələr kimi ya təsnif edilir. Müqavilənin növü birgə razılaşdırmanın strukturundan yaranan razılaşdırmada tərəflərin hüquq və öhdəlikləri, hüquqi forması, müqavilənin forması, digər faktlar və şərtlər əsasında müəyyən edilir. Yeni standarta əsasən tərəflərin hamısı birgə nəzarətdə iştirak etmədikləri halda belə birgə razılaşdırmanın bütün tərəfləri BHMS 11-in qaydalarına uyğun olaraq iştirak edirlər. BMHS 11 erkən qəbuluna müəssisənin həmçinin MHBS 10, BMHS 12 və BMS 28 (2011)standartlarının erken qəbulunun təmin edilməsi ilə icazə verilir. 1 yanvar 2013-cü il və ya sonra başlayan illik dövrlər üçün retrospektiv tətbiq ilə qüvvəyə minir.

BMHS 12 "Digər şəxslərin maraqları açıqlanması" Yeni standart törəmə, birgə müəssisələrin, asılı və konsolidə edilməmiş, strukturlaşdırılmış müəssisələrdə maraqlara malik digər şəxslər üçün hesabat açıqlamalarını birləşdirir, genişləndirir. Genişləndirilmiş və yeni açıqlama, istifadəçiləri müəssisənin digər şəxslərinin maraqları və müəssisənin maliyyə vəziyyətinə, maliyyə nəticələrinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə həmin maraqların təsiri ilə bağlı risklərin xarakterini qiymətləndirmək üçün təmin etməkdir. 1 yanvar 2013 və ya sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir.
BMHS 13 "Ədalətli dəyər Qiymətləndirməsi" Yeni standart ədalətli dəyərinin yenidən baxılmış anlayışını təmin edir, ədalətli dəyərinin ölçülməsinə dair bir çərçivə yaradır və ədalətli dəyərə dair açıqlama tələblərini müəyyən edir. BMHS 13 aktivlər və ya öhdəliklər üçün ədalətli dəyərin yeni tələblərini təqdim etmir, nə də standartlarlarda hal-hazırdamövcud olan ədalətli dəyərinin ölçülməsi üçün praktiki istisnaları aradan qaldırmır. 1 yanvar 2013 və ya sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir.

BMHŞKŞ 20 Mədənin İstehsal Mərhələsində Tullantıdan Ayırma Məsrəfləri (2011-ci il Oktyabr ayında buraxılmışdır.) Bu şərh mədənin istehsal mərhələsində tullantıdan ayırma məsrəfləri barədə uçot qaydalarını təmin edir. Tullantıdan ayırma məsrəfləri, mədənin ayırdediləbilən komponentinə tekmilləşdirilmiş çıxış kimi hesab edilən səmərə yaradarsa, bu zaman həmin məsrəflər aktiv olaraq tanınmalıdır və eyni zamanda səmərənin şirkətə qayıdacağı ehtimalı böyükdür və bununla bağlı xərclər dəqiqliklə ölçülə bilir. Kapitallaşdırılmış tullantıların ayrılması xərcləri ayırdediləbilən komponentin faydalı ömrünə əsasən amortizasiya edilir. Keçid zamanı, mövcud tullantıların ayrılması xərcləri əgər ayırdediləbilən komponentə aid deyilsə, bölüşdürülməmiş mənfəətə silinməlidir. 1 yanvar 2013 və ya sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir.

4. PUL VƏ PUL VƏSAİTLƏRİ

Pul və pul vəsaitləri aşağıdakılardan ibarətdir:

Azərbaycan manatı ilə	**31 dekabr 2011**	**31 dekabr 2012**
Milli valyutada nağd pul	8,551	16,723
Milli valyutada müxbir bank hesabı	279,870	193,806
Xarici valyutada müxbir bank hesabı	194,526	236,926
Cəmi pul və pul vəsaitləri	**482,947**	**447,455**

5. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

Azərbaycan manatı ilə	**31 dekabr 2011**	**31 dekabr 2012**
Korporativ kreditlər	-	19,326
Fiziki şəxslərə kreditlər – istehlak kreditləri	11,690,638	13,092,148
Fiziki şəxslərə kreditlər – ticarət	6,285,640	7,355,321
Fiziki şəxslərə kreditlər – kənd təsərrüfatı	5,364,511	3,417,566
Fiziki şəxslərə kreditlər – lizinq	36,211	112,709
Fiziki şəxslərə kreditlər – avto kreditlər	-	98,699
Fiziki şəxslərə kreditlər – istehsal	39,651	35,373
Fiziki şəxslərə kreditlər – digər	1,940,177	2,447,922
Çıxılsın: Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(322,463)	(1,690,089)
Cəmi müştərilərə verilən kreditlər	**25,034,365**	**24,888,975**

31 dekabr 2012 və 2011-ci il tarixlərində müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə yığılmış alınacaq faiz gəlirləri müvafiq olaraq 375,601 AZN və 344,704 AZN təşkil edir.

5. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR (Davamı)

31 dekabr 2012-ci il tarixinə kreditlərin girov təminatı üzrə məlumat aşağıdakı kimi olmuşdur:

Azərbaycan manatı ilə	**Fiziki şəxslərə kreditlər – istehlak kreditləri**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – ticarət**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – kənd təsərrüfatı**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – lizinq**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – istehsal**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – digər**	**Cəmi**
Təminatsız kreditlər	11,660,051	5,082,717	4,757,642	-	26,386	1,633,990	**23,160,786**
Təmin edilmiş kreditlər							
- Daşınmaz əmlak	27,122	1,171,146	578,646	-	13,267	231,632	**2,021,813**
- Daşınan əmlak	3,463	31,776	28,223	36,211	-	74,556	**174,229**
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	**11,690,636**	**6,285,639**	**5,364,511**	**36,211**	**39,653**	**1,940,178**	**25,356,828**

31 dekabr 2011-ci il tarixinə kreditlərin girov təminatı üzrə məlumat aşağıdakı kimi olmuşdur:

Azərbaycan manatı ilə	**Korporativ kreditlər**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – istehlak kreditləri**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – ticarət**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – kənd təsərrüfatı**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – lizinq**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – avto kreditlər**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – istehsal**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – digər**	**Cəmi**
Təminatsız kreditlər	-	13,065,493	5,177,546	2,762,588	-	1,049	28,933	2,041,210	**23,076,819**
Təmin edilmiş kreditlər									
- Daşınmaz əmlak	19,326	21,542	2,124,867	599,116	-	-	5,224	324,483	**3,094,558**
- Daşınan əmlak	-	5,113	52,908	55,862	112,709	97,650	1,216	82,229	**407,687**
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	**19,326**	**13,092,148**	**7,355,321**	**3,417,566**	**112,709**	**98,699**	**35,373**	**2,447,922**	**26,579,064**

5. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR (Davamı)

31 dekabr 2012-ci il tarixinə kreditlərin növləri üzrə təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

In Azerbaijani Manats	Fiziki şəxslərə kreditlər – istehlak kreditləri	Fiziki şəxslərə kreditlər – ticarət	Fiziki şəxslərə kreditlər – kənd təsərrüfatı	Fiziki şəxslərə kreditlər – lizinq	Fiziki şəxslərə kreditlər – istehsal	Fiziki şəxslərə kreditlər – digər	Cəmi
Cari və dəyərsizləşməmiş kreditlər							
Təminatsız kreditlər	11,437,099	4,856,404	4,716,591	-	26,382	1,589,785	**22,626,261**
Təmin edilmiş kreditlər							
- Daşınmaz əmlak	27,120	1,121,713	561,887	-	13,267	218,564	**1,942,551**
- Daşınan əmlak	2,959	31,740	18,876	27,472	-	69,075	**150,122**
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş kreditlər	**11,467,178**	**6,009,857**	**5,297,354**	**27,472**	**39,649**	**1,877,424**	**24,718,934**
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər							
- 30 gündən 90 günədək vaxtıkeçmiş	45,401	54,203	15,232	-	-	15,772	**130,608**
- 90 gündən 180 günədək vaxtıkeçmiş	67,569	36,788	32,923	-	-	3,050	**140,330**
- 180 gündən 360 günədək vaxtıkeçmiş	68,938	103,988	15,189	1,562	-	30,128	**219,805**
- 360 gündən çox vaxtıkeçmiş	-	-	35	-	-	-	**35**
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	**181,908**	**194,979**	**63,379**	**1,562**	**-**	**48,950**	**490,778**
Dəyərsizləşmiş kreditlər	**41,552**	**80,804**	**3,778**	**7,177**	**2**	**13,803**	**147,116**
Kreditlərin qalıq dəyəri (ümumi)	**11,690,638**	**6,285,640**	**5,364,511**	**36,211**	**39,651**	**1,940,177**	**25,356,828**
Çıxılsın: kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	**(104,404)**	**(152,948)**	**(23,476)**	**(7,963)**	**(2)**	**(33,670)**	**(322,463)**
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	**11,586,234**	**6,132,692**	**5,341,035**	**28,248**	**39,649**	**1,906,507**	**25,034,365**

5. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR (Davamı)

31 dekabr 2011-ci il tarixinə kreditlərin növləri üzrə təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

Azərbaycan manatı ilə	Korporativ kreditlər	Fiziki şəxslərə kreditlər – istehlak kreditləri	Fiziki şəxslərə kreditlər – ticarət	Fiziki şəxslərə kreditlər – kənd təsərrüfatı	Fiziki şəxslərə kreditlər – lizinq	Fiziki şəxslərə kreditlər – avto kreditlər	Fiziki şəxslərə kreditlər – istehsal	Fiziki şəxslərə kreditlər – digər	Cəmi
Cari və dəyərsizləşməmiş kreditlər									
Təminatsız kreditlər	-	12,752,625	4,411,578	2,693,814	-	1,050	26,120	1,889,356	**21,774,543**
Təmin edilmiş kreditlər									
- Daşınmaz əmlak	13,166	21,542	1,606,880	373,021	-	-	4,813	173,658	**2,193,080**
- Daşınan əmlak	-	5,114	25,797	48,292	111,249	83,457	-	68,336	**342,245**
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş kreditlər	**13,166**	**12,779,281**	**6,044,255**	**3,115,127**	**111,249**	**84,507**	**30,933**	**2,131,350**	**24,309,868**
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər									
- 30 gündən 90 günədək vaxtıkeçmiş	**-**	60,783	68,210	37,033	-	-	-	9,432	175,458
- 90 gündən 180 günədək vaxtıkeçmiş	-	50,437	134,748	29,164	-	9,504	718	26,219	250,790
- 180 gündən 360 günədək vaxtıkeçmiş	760	80,288	396,846	66,477	-	4,546	2,442	122,102	673,461
- 360 gündən çox vaxtıkeçmiş	5,400	121,359	711,262	169,765	1,460	142	1,280	158,819	1,169,487
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	**6,160**	**312,867**	**1,311,066**	**302,439**	**1,460**	**14,192**	**4,440**	**316,572**	**2,269,196**
Kreditlərin qalıq dəyəri (ümumi)	**19,326**	**13,092,148**	**7,355,321**	**3,417,566**	**112,709**	**98,699**	**35,373**	**2,447,922**	**26,579,064**
Çıxılsın: kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	**-**	**(1,602,489)**	**(27,401)**	**(30,267)**	**-**	**-**	**(4,577)**	**(25,355)**	**(1,690,089)**
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	**19,326**	**11,489,659**	**7,327,920**	**3,387,299**	**112,709**	**98,699**	**30,796**	**2,422,567**	**24,888,975**

5. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR (Davamı)

Kreditin dəyərsizləşməsi üzrə Təşkilat tərəfindən ilkin olaraq nəzərə alınan amillər onun ödəmə müddəti və zəmanətin icra olunmasıdır. Nəticədə, Təşkilat fərdi dəyərsizləşmiş kreditlərin dövri olaraq təhlillərini təqdim edir. Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər kateqoriyasına elə kreditlər aid edilir ki, təminatın ədalətli dəyəri vaxtı keçmiş faizləri və əsas ödənişləri əhatə edə bilsin. Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlərin məbləğinə təkcə gecikdirilən hissə deyil, belə kreditlərin ümumi qalıqları daxil edilir.

31 dekabr 2012-ci il tarixinə vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər və fərdi dəyərsizləşmiş kreditlərə dair təminatların ədalətli dəyərlərinin açıqlanması aşağıdakı kimi olmuşdur:

In Azerbaijani Manats	**Fiziki şəxslərə kreditlər – istehlak kreditləri**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – ticarət**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – kənd təsərrüfatı**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – lizinq**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – istehsal**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – digər**	**Cəmi**
Vaxtı keçmiş lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər üzrə girovların ədalətli dəyəri							
- Daşınmaz əmlak	-	216,070	88,000	-	-	28,000	**332,070**
- Daşınan əmlak	-	-	15,262	-	-	13,500	**28,762**
Dəyərsizləşmiş kreditlər üzrə girovların ədalətli dəyəri							
- Daşınmaz əmlak	18,614	160,500	30,750	-	-	32,800	**242,664**
- Daşınan əmlak	25,713	10,520	19,550	113,500	-	-	**169,283**
Cəmi	**44,327**	**387,090**	**153,562**	**113,500**	**-**	**74,300**	**772,779**

5. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR (Davamı)

31 dekabr 2011-ci il tarixinə vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər və fərdi dəyərsizləşmiş kreditlərə dair təminatların ədalətli dəyərlərinin açıqlanması aşağıdakı kimi olmuşdur:

Azərbaycan manatı ilə	**Korporativ kreditlər**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – istehlak kreditləri**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – ticarət**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – kənd təsərrüfatı**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – lizinq**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – avto kreditlər**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – istehsal**	**Fiziki şəxslərə kreditlər – digər**	**Cəmi**
Vaxtı keçmiş lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər üzrə girovların ədalətli dəyəri									
- Daşınmaz əmlak	76,480	3,007,825	-	1,021,400	-	-	45,100	614,644	**4,765,449**
- Daşınan əmlak	-	209,345	-	36,935	48,239	63,500	12,000	43,475	**413,494**
Cəmi	**76,480**	**3,217,170**	**-**	**1,058,335**	**48,239**	**63,500**	**57,100**	**658,119**	**5,178,943**

Hesabatı tarixinə yaşayış üçün nəzərdə tutulmuş daşınmaz əmlakın ədalətli dəyəri Təşkilatın kredit departamentinin təyin etdiyi şəhər və region üzrə kreditlərin ilk dərəcəsinin orta artırılması üzrə təyin edilmiş dəyərlər əsasında təxmin edilmişdir. Digər daşınmaz əmlak və digər aktivlərin ədalətli dəyəri Təşkilatın kredit departamenti tərəfindən mütəxəssislərin və digər qiymətləndirici şirkətinin tövsiyələrindən istifadə etməklə müəyyənləşdirilir. 31 dekabr 2012-ci və 2011-ci il tarixlərinə maksimal kredit riski, müvafiq olaraq, AZN 25,034,365 və 24,888,975 AZN təşkil etmişdir.

6. ƏMLAK VƏ AVADANLIQLAR

Əmlak və avadanlıqlar aşağıdakılardan ibarətdir:

Azərbaycan Manatı ilə	**Torpaq**	**Binalar**	**Mebel və qurğular**	**Kompüterlər və rabitə avadanlıqları**	**Nəqliyyat vasitələri**	**Cəmi**
31 dekabr 2010-cu ildə Qalıq dəyəri	**215,204**	**1,527,802**	**266,556**	**635,595**	**161,121**	**2,806,278**
Əlavələr	-	137,675	86,248	124,065	16,531	364,519
Silimələr/Çıxdaş olunmalar	-	-	-	-	(64,025)	(64,025)
İl üzrə amortizasiya ayırmaları	-	(257,790)	(84,876)	(213,680)	(47,298)	(603,644)
Ləğv edilmiş amortizasiya	-	-	-	-	51,283	51,283
31 dekabr 2011-ci ildə Qalıq dəyəri	**215,204**	**1,407,687**	**267,928**	**545,980**	**117,612**	**2,554,411**
31 dekabr 2011-ci ildə İlkin dəyər	215,204	1,874,378	499,203	1,102,105	263,211	3,954,101
Yığılmış amortizasiya	-	(466,691)	(231,275)	(556,125)	(145,599)	(1,399,690)
31 dekabr 2011-ci ildə Qalıq dəyəri	**215,204**	**1,407,687**	**267,928**	**545,980**	**117,612**	**2,554,411**
Əlavələr	-	15,110	19,113	20,701	44,159	99,083
Silimələr/Çıxdaş olunmalar	-	-	(295)	-	(72,007)	(72,302)
İl üzrə amortizasiya ayırmaları	-	(131,402)	(97,567)	(236,382)	(40,124)	(505,475)
Köçürmələr	-	-	3,127	(3,127)	-	-
Ləğv edilmiş amortizasiya	-	-	295	-	57,305	57,600
31 dekabr 2012-ci ildə Qalıq dəyəri	**215,204**	**1,291,395**	**192,601**	**327,172**	**106,946**	**2,133,318**
31 dekabr 2012-ci ildə İlkin dəyər	215,204	1,889,488	518,021	1,122,806	235,363	3,980,882
Yığılmış amortizasiya	-	(598,093)	(325,420)	(795,634)	(128,417)	(1,847,564)
31 dekabr 2012-ci ildə Qalıq dəyəri	**215,204**	**1,291,395**	**192,601**	**327,172**	**106,946**	**2,133,318**

31 dekabr 2012-ci il tarixinə, əmlak və avadanlıqlara daxil edilmiş 148,428 AZN (2011-ci ildə 135,831 AZN) məbləğində aktivlər tam olaraq amortizasiya olunmuşdur.

7. QEYRİ-MADDİ VƏSAİTLƏR

Qeyri-maddi aktivlər aşağıda göstərilənlərdən ibarətdir:

Azərbaycan Manatı ilə	**Qeyri-maddi aktivlər**
31 dekabr 2010-cu ildə Qalıq dəyəri	**273,210**
Əlavələr	25,252
Silimələr/Çıxdaş olunmalar	-
İl üzrə amortizasiya ayırmaları	(41,407)
Ləğv edilmiş amortizasiya	-
31 dekabr 2011-ci ildə Qalıq dəyəri	**257,055**
31 dekabr 2011-ci ildə İlkin dəyər	396,662
Yığılmış amortizasiya	(139,607)
Net book value as at 31 December 2011	**257,055**
Əlavələr	-
Silimələr/Çıxdaş olunmalar	-
İl üzrə amortizasiya ayırmaları	(38,523)
Ləğv edilmiş amortizasiya	-
31 dekabr 2012-ci ildə Qalıq dəyəri	**218,532**
31 dekabr 2012-ci ildə İlkin dəyər	396,662
Yığılmış amortizasiya	(178,130)
31 dekabr 2012-ci ildə Qalıq dəyəri	**218,532**

8. DİGƏR AKTİVLƏR

Digər aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2012**	**31 dekabr 2011**
Digər qısamüddətli aktivlər		
Qabaqcadan ödənilmiş xərclər	161,875	219,746
Dövlət büdcəsindən alınacaq vəsaitlər	1,072	38,098
Əvvəlcədən ödənilmiş vergilər (Mənfəət vergisindən başqa)	157,714	34,781
Digər avans ödənişləri	27,374	1,435
Cəmi digər qısamüddətli aktivlər	**348,035**	**294,060**
Digər uzunmüddətli aktivlər		
Əmlak və avadanlıqların alınması üzrə avans ödənişləri	80,913	26,382
Cəmi digər uzunmüddətli aktivlər	**80,913**	**26,382**
Cəmi digər aktivlər	**428,948**	**320,442**

9. SATILANADƏK SAXLANILAN UZUNMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR

Azərbaycan Manatı ilə	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
Satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər		
Satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər	1,526,905	1,269,689
Çıxılsın: satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər üzrə qiymətdəndüşmələr	(599,741)	(500,636)
Cəmi satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər	**927,164**	**769,053**

31 dekabr 2012-ci il tarixinə satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlərə qeyri-işlək kreditlərin girovu kimi götürülmüş gecikdirilmiş kreditlər üzrə alınmış girovlar, 1,526,905 AZN (2011-ci il: 1,269,690 AZN) məbləğində daşınar və daşınmaz əmlak daxildir.

10. BANKLARA VƏ DİGƏR MALİYYƏ QURUMLARINA ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

Banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlərə aşağıdakılar daxildir:

Azərbaycan Manatı ilə	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
Kommersiya banklarından borc alınmış müddətli vəsaitlər	500,000	-
Digər maliyyə qurumlarından borc alınmış müddətli vəsaitlər	17,213,934	19,728,913
Cəmi banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlər	**17,713,934**	**19,728,913**

Digər maliyyə institutlardan alınmış müddətli borc vəsaitlərinə səkkiz müxtəlif xarici maliyyə qurumundan (2011: yeddi) cəlb edilmiş vəsaitlər daxildir. Bu maliyyə qurumları ilə imzalanmış borc müqavilələri əsaında alınmış məbləğlər 19,858,215 ABŞ dolları və ya 15,593,518 AZN ekvivalenti təşkil etmişdir (2011: 23,108,194 ABŞ dolları və ya 18,174,595 AZN ekvivalenti). Digər maliyyə institutlarından alınmış müddətli borc öhdəliklərinə həmçinin World Markets (DWM), Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası (BMK) və Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)-dən alınmış üç güzəştli borc vəsaiti daxildir.

Digər maliyyə institutlardan alınmış müddətli borc vəsaitlərinə 500,000 AZN məbləğində yerli bankdan alınmış kredit xətti də daxildir. Tərəflər arasında imzalanmış razılaşmaya əsasən Təşkilat bu vəsaitin əsas məbləğini yalnız müddətin sonunda, 2015-ci ilin Dekabr ayında qaytarmağa borcludur.

Təşkilatın verilmiş vəsaitlərin vaxtından əvvəl geri qaytarılması riskinə görə müəyyən maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirməsi məcburidir. Təşkilat 31 dekabr 2012-ci il tarixinə kredit sazişlərində nəzərdə tutulan müəyyən maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirə bilməmişdir və kreditorlar arasında 1 dekabr 2011-ci il tarixli müqavilə imzalanmışdır. Müqavilədə göstərilir ki, müqavilənin vaxtından əvvəl başa çatması halı istisna olmaqla, heç bir kreditor müqavilənin başlama müddətindən etibarən 31 dekabr 2013-cü il tarixinə qədər borclarla əlaqədar olaraq məcburi addım ata bilməz. Müvafiq olaraq, idarə heyəti inanır ki, müvəqqəti olaraq öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi vəsaitlərin vaxtından əvvəl geri qaytarılmasına səbəb olmayacaq və buna görə bu vəsaitlər likvidlik təhlillərində həqiqi ödəniş cədvəllərinə görə təsnifləşdirilmişdir.

31 dekabr 2012-ci il tarixinə olan borc alınmış vəsaitlər üçün illik orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi 10.66% təşkil edir (2011-ci il: 9.69%). Banklardan və digər maliyyə qurumlarından borc alınmış vəsaitlər kateqoriyasına daxil olan bütün vəsaitlər özlərində maliyyə bazarına uyğun faiz dərəcəsini əks etdirmişdir.

10. BANKLARA VƏ DİGƏR MALİYYƏ QURUMLARINA ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR (Davamı)

31 dekabr 2012-ci və 2011-ci il tarixlərinə banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlərin qalıq dəyəri onların ədalətli dəyərinə yaxındır. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlərin ədalətli dəyəri 17,713,933 AZN təşkil etmişdir (2011: 19,728,914AZN).

31 dekabr 2012-ci və 2011-ci il tarixlərinə banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlərə daxil edilmiş yığılmış faiz xərcləri müvafiq olaraq, 1,620,432 AZN və 1,554,319AZN təşkil etmişdir.

11. DİGƏR CARİ ÖHDƏLİKLƏR

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2012**	**31 dekabr 2011**
Digər maliyyə öhdəlikləri:		
Mükafatlardan yığılmış sığorta ödəmələri	131,799	175,053
Əmək haqları və işçilərə ödənilməli olan digər məbləğlər	82,905	113,970
Yığılmış xərclər	45,625	76,215
	260,329	**365,238**
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri:		
Digər	37,002	16,387
Cəmi digər cari öhdəliklər	**297,331**	**381,625**

12. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

2011 və 2010-cu illər üçün təşkilatın nizamnamə kapitalı 4,523 AZN təşkil edir. ACDI/VOCA
Təşkilatın ilkin təsisçisi və yeganə səhmdarıdır.

31 dekabr 2012-ci tarixinə bitən il ərzində Təşkilat öz Nizamnamə Kapitalını 4,523 AZN-dən ötəni illərin bölüşdürülməmiş mənfəəti hesabına 100 dəfə artıraraq 452,300 AZN-yə çatdırmışdır.

	Təsdiqlənmiş nizamnamə kapitalı	**Cəmi nizamnamə kapitalı**
ACDI/VOCA	452,300	452,300

13. KAPİTAL EHTİYATLARI

Kapital ehtiyatları kimi təsnif olunmuş məbləğə 2000-ci ildə Amerika Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi tərəfindən verilmiş 3,000,000 ABŞ dolları daxildir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti "Beynəlxaq və yerli humanitar təşkilatları təmsil edən humanitar statuslu bank olmayan kredit təşkilatlarının hüquqi statusunun tənzimlənməsi" qaydalarını təsdiq etmişdir. Bu qaydalar belə müəssisələrin bütövlüklə kommersiya fəaliyyətinə keçməsinin mexanizmini təqdim edir.

Təşkilat, 2009-cu ildə "Sosial Məsuliyyət Layihəsi" – nin dəstəklənməsi çərçivəsində Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən 5 mikro kredit təşkilatına ümumilikdə 1,000,000 AZN (1,250,000 ABŞ dolları) məbləğində qrant ayrılmasına razılığını bildirmişdir. Bu vəsaitin 900,000 AZN hissəsi mikro kreditləşmənin inkişafına və 100,000 AZN hissəsi isə onların fəaliyyətlərinin monitorinqi üçün Azərbaycan Mikro Maliyyə Assosiasiyasına ayrılmışdır. 2011-ci ilin fevral və avqust aylarında 41,000 AZN məbləğində ödəniş olmuşdur (2010-cu ilin yanvar, aprel və avqust aylarında ödənilmiş 47,000 AZN).

14. XALİS FAİZ GƏLİRLƏRİ

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2012-ci il tarixində bitənil üzrə**	**31 dekabr 2011-ci il tarixində bitənil üzrə**
Faiz gəlirləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Amortizasiya olunmuş ilkin dəyərində aktivlər üzrə faiz gəlirləri:		
Dəyərsizləşməmiş aktivlər üzrə faiz gəlirləri	8,950,907	9,380,025
Dəyərsizləşmiş aktivlər üzrə faiz gəlirləri	103,493	18,912
Cəmi faiz gəlirləri	**9,054,400**	**9,398,937**
Amortizasiya olunmuş ilkin dəyərində maliyyə aktivləri üzrə faiz gəlirləri:		
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə faiz gəlirləri	9,044,018	9,359,618
Pul və pul vəsaitləri üzrə faiz gəlirləri	10,382	39,319
Amortizasiya olunmuş ilkin dəyərində aktivlər üzrə cəmi faiz gəlirləri	**9,054,400**	**9,398,937**
Faiz xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Amortizasiya olunmuş ilkin dəyərində öhdəliklər üzrə faiz xərcləri	(1,815,838)	(2,156,009)
Cəmi faiz xərcləri	**(1,815,838)**	**(2,156,009)**
Amortizasiya olunmuş ilkin dəyərində öhdəliklər üzrə faiz xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlər üzrə faiz xərcləri	(1,815,838)	(2,156,009)
Amortizasiya olunmuş ilkin dəyərində öhdəliklər üzrə cəmi faiz xərcləri	**(1,815,838)**	**(2,156,009)**
Faiz gətirən aktivlər üzrə ehtimal edilən zərər üçün ehtiyatlar bərpa olunmamışdan/(təmin olunmamışdan) əvvəl xalis faiz gəliri	**7,238,562**	**7,242,928**

15. FAİZ GƏTİRƏN AKTİVLƏR ÜZRƏ EHTİMAL EDİLƏN ZƏRƏR ÜÇÜN EHTİYATLAR

Azərbaycan Manatı ilə	**Müştərilərə verilən kreditlər**
31 dekabr 2010-cu il	**(1,261,016)**
Ehtimal edilən zərər üçün ehtiyatlar	171,343
Aktivlərin silinməsi	-
Silinmiş ehtiyatların bərpa edilməsi	(600,416)
31 dekabr 2011-ci il	**(1,690,089)**
Ehtimal edilən zərər üçün ehtiyatlar	187,997
Aktivlərin silinməsi	1,217,442
Silinmiş ehtiyatların bərpa edilməsi	(37,813)
31 dekabr 2012-ci il	**(322,463)**

16. SATILANADƏK SAXLANILAN UZUNMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR ÜZRƏ DƏYƏRSİZLƏŞMƏ

Azərbaycan Manatı ilə	**Satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər**
31 dekabr 2010-cu il	**(396,508)**
Hazırki il üzrə dəyərsizləşmə	(205,184)
Silinmiş aktivlər	101,056
31 dekabr 2011-ci li	**(500,636)**
Hazırki il üzrə dəyərsizləşmə	(99,105)
31 dekabr 2012-ci il	**(599,741)**

17. XARİCİ VALYUTA ƏMƏLİYYATLARI ÜZRƏ XALİS ZƏRƏR

Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis zərər aşağıdakı şəkildə olmuşdur:

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2012-ci il tarixində bitənil üzrə**	**31 dekabr 2011-ci il tarixində bitənil üzrə**
Valyuta qalıqlarının yenidən qiymətləndirilməsi, xalis	(2,758)	(38,474)
Cəmi xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis zərər	**(2,758)**	**(38,474)**

18. HAQQ VƏ KOMİSSİYA XƏRCLƏRİ

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2012-ci il tarixində bitənil üzrə**	**31 dekabr 2011-ci il tarixində bitənil üzrə**
Haqq və komissiya xərcləri:		
Hesablaşma əməliyyatları üzrə	(58,870)	(88,697)
Xarici valyuta mübadiləsi əməliyyatları üzrə	(21,277)	(30,478)
Nağd pul vəsaitlərinin çıxarılması əməliyyatları üzrə	(2,837)	(3,941)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	**(82,984)**	**(123,116)**

19. İNZİBATİ VƏ ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2012-ci il tarixində bitənil üzrə**	**31 dekabr 2011-ci il tarixində bitənil üzrə**
İcarə xərcləri	(360,462)	(429,248)
Rabitə xərcləri	(283,439)	(373,232)
Peşəkar xidmətlər	(173,820)	(449,141)
Sığorta xərcləri	(101,512)	(83,957)
Hərrac xərcləri	(76,009)	(68,785)
İstismar xərcləri	(72,789)	(88,504)
Reklam və marketinq xərcləri	(57,988)	(23,385)
Ofis xərcləri	(52,941)	(76,447)
Ezamiyyət xərcləri	(48,673)	(61,585)
Hüquq və məhkəmə xərcləri	(42,805)	-
Avtomobillərin saxlanması xərci	(36,989)	(44,354)
Mühafizə xidmətləri	(34,596)	(38,673)
Kommunal xərclər	(32,213)	(37,483)
Proqram təminatı xərcləri	(17,639)	(8,047)
Əyləncə xərcləri	(16,486)	-
Digər vergi xərcləri	(1,024)	(50,108)
Nümayəndəlik xərcləri	-	(24,496)
Digər xərclər	(43,438)	(37,243)
Cəmi inzibati və əməliyyat xərcləri	**(1,452,823)**	**(1,894,688)**

20. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Təşkilat, vergiləri Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə əsasən hazırlanmış vergi hesabatlarına və qeydlərinə əsasən hesablayır və bu hesablamalar BMHS-dan fərqlənə bilər.

Bəzi xərclər vergiyə cəlb olunmadığından və bəzi gəlirlər vergidən azad olduğundan Təşkilat müəyyən daimi vergi fərqlərinin təsirinə məruz qalır.

Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatlarında göstərilən aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri ilə onların vergi hesabatındakı qalıq dəyərləri arasındakı müvəqqəti fərqlərin xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2012-ci il və 2011-ci il tarixlərinə olan müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin tanınmasında müxtəlif üsulların istifadə edilməsinə, eləcə də bəzi aktivlər üzrə vergi uçotunda olan qalıqların maliyyə hesabatlarında olan qalıqlara nisbətən fərqli olması nəticəsində yaranır.

Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyi xüsusilə fərqli şərhlərə və dəyişikliklərə səbəb ola bilər. Bundan əlavə, vergi qanunvericiliyinə dair rəhbərliyin şərhi vergi orqanlarının şərhindən fərqlənə biləcəyi üçün, sövdələşmələrə vergi orqanları tərəfindən etiraz edilə bilər və nəticədə Təşkilata maliyyə hesabatları üçün əhəmiyyətli olacaq əlavə vergilər, cəzalar və faizlər təyin oluna bilər.

20. MƏNFƏƏT VERGİSİ (Davamı)

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2012**	**31 dekabr 2011**
Vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər:		
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	(5,027)	-
Digər öhdəliklər	(269,045)	-
Cəmi vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər	**(274,072)**	**-**
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər:		
Digər aktivlər	-	30,381
Digər öhdəliklər	-	145,970
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	353,346	176,520
Müştərilərə verilmiş kreditlər	586,279	814,390
Satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər	599,741	-
Cəmi vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	**1,539,366**	**1,167,261**
Xalis vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	1,265,294	1,167,261
Xalis təxirə salınmış vergi aktivi, mənfəət vergisi faizi ilə (20%)	253,059	233,454
Xalis təxirə salınmış vergi aktivi	**253,059**	**233,454**

Mühasibat mənfəəti ilə mənfəət vergisi xərci arasında əlaqə 31 dekabr 2012-ci və 2011-ci il tarixlərinə aşağıdakı kimi izah edilir:

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2012**	**31 dekabr 2011**
Mənfəət vergisindən əvvəl gəlir	2,350,914	462,876
Qanunla təyin edilmiş vergi faizi	20%	20%
Qanunla təyin edilmiş vergi faizi ilə nəzəri vergi	(470,183)	(92,575)
Daimi fərqlər üzrə vergi təsiri	(22,558)	(1,687)
Ötən ilin dəyişikliklərinin vergiyə təsiri	39,214	-
Mənfəət vergisi xərci	**(453,527)**	**(94,262)**
Cari mənfəət vergisi xərci	(473,134)	(250,182)
Təxirə salınmış vergilərdə dəyişmə	19,607	155,920
Mənfəət vergisi xərci	**(453,527)**	**(94,262)**

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2012**	**31 dekabr 2011**
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri/(öhdəlikləri) **Dövrün əvvəlinə**	**233,452**	**77,532**
Məcmu gəlir hesabatına qeyd edilmiş dövr üzrə təxirə salınmış mənfəət vergisində dəyişiklik	19,607	155,920
Dövrün sonuna	**253,059**	**233,452**

21. ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Məhkəmə prosedurları
Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində müştərilər və əməkdaşlar tərəfindən Təşkilata qarşı iddialar sürülə bilər. Təşkilatın rəhbərliyi hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün heç bir ehtiyat yaradılmamışdır.

Əməliyyat lizinqi öhdəlikləri
Təşkilat icarəçi olduğu hallarda, ləğv edilməyən əməliyyat icarəsi üzrə gələcək minimal icarə ödənişləri aşağıdakı kimidir:

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2012**	**31 dekabr 2011**
Bir ildən artıq omlayan	180,231	284,305
Cəmi əməliyyat lizinqi üzrə öhdəliklər	**180,231**	**284,305**

Vergi qanunvericiliyi
Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyindəki müddəalara bəzən müxtəlif şərhlər və dəyişikliklər baş verir və bu dəyişikliklər müxtəlif mənalarda şərh edilə bilər və nəticədə vergi orqanları bu müddəaları özləri hesab etdikləri kimi şərh edə bilərlər. Praktikada, vergi orqanları belə hallarda adətən vergi ödəyicilərinin əleyhinə qərar çıxarırlar ki, nəticədə vergi ödəyiciləri öz hüquqlarını məhkəmə vasitəsilə müdafiə etməyə məcbur olurlar. Qeyd etmək lazımdır ki, vergi orqanları məhkəmə orqanları tərəfindən təqdim edilmiş "haqsız vergi qazancı", "əməliyyatın əsas kommersiya məqsədi" konsepsiyalarından və "əməliyyatın kommersiya mahiyyəti/(məqsədi)" kriteriyalarından istifadə edə bilərlər.

Belə qeyri-müəyyənliklər, əsasən maliyyə alətlərinin/derivativlərin və transfer qiymətini təyin etmək məqsədilə əməliyyatın bazar qiymətinin istifadə edilməsi zamanı vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq şərhinə aid edilə bilər. Bu hallar eləcə də kreditlər üzrə ehtiyatların yaradılması zamanı yaranan müvəqqəti fərqlərin və bunun vergi öhdəliyinə təsirinin vergi orqanları tərəfindən mənfəət vergisi bazasının bilərəkdən azaldılması kimi şərh edilməsinə aid edilə bilər. Təşkilatın rəhbərliyi əmindir ki, bütün lazımi vergilər hesablanmış, öhdəliklər yaradılmışdır və ona görə də əlavə vergi ehtiyatının yaradılmasına ehtiyac yoxdur.

Ümumiyyətlə, vergi ödəyicilərinin audit tarixindən əvvəlki üç ilə aid maliyyə təsərrüfat fəaliyyəti vergi orqanları tərəfindən yoxlanıla bilər. Bundan əlavə, vergi yoxlamaları başa çatsa belə aparılmış yoxlamaların daha yüksək vergi orqanları tərəfindən yoxlanılması ehtimalı da istisna edilmir. Həmçinin, Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin qərarının müddəalarına əsasən vergi yoxlamasının əhatə etdiyi üç illik limit, məhkəmənin qərarına əsasən vergi ödəyicisinin vergi orqanlarını bilərəkdən yanlış istiqamətləndirdiyi və onlara çaşdırıcı məlumatlar verdiyi hallarda uzadıla bilər.

22. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

BMUS 24 "Əlaqəli tərəflərlə bağlı qeydlər" standartının tələblərinə əsasən əlaqəli tərəflər və ya əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aşağıdakılardan ibarətdir:

(a) Təşkilatın birbaşa, dolayısı yolla və ya hər hansı bir üçüncü tərəf vasitəsilə nəzarət etdiyi, nəzarətində olduğu və ya bərabər nəzarət altında olduğu tərəflər (buraya ana şirkətlər, törəmə müəssisələr, eyni səviyyədə olan törəmə müəssisələr aiddir); Təşkilatın fəaliyyətində marağı və bu fəaliyyətə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmək imkanı olan şəxslər; və Təşkilatın fəaliyyətinə ortaq nəzarət həyata keçirən şəxslər;

(b) Assosiasiya edilmiş müəssisələr – Təşkilat tərəfindən fəaliyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərilə biləcək, lakin törəmə və ya birgə müəssisə olmayan tərəflər;

(c) Təşkilatın tərəf kimi çıxış etdiyi birgə müəssisələr;

(ç) Təşkilatın və ya ana şirkətin idarə heyətinin üzvləri;

(e) (ç) və ya (d) bəndlərində göstərilən şəxslər tərəfindən birbaşa və ya dolayısı yolla səsvermə hüquqlarının əhəmiyyətli hissəsini əlində cəmləşdirən nəzarətdə olan tərəflər, müəssisələr və birgə müəssisələr aiddir; və ya

(ə) İş müddəti bitdikdən sonra Təşkilatın keçmiş işçiləri və ya Təşkilatın əlaqəli olduğu şəxs tərəfindən alınacaq mükafatlar.

Ehtimal edilən hər hansı bir əlaqəli tərəfi nəzərə alarkən, əlaqənin təkcə hüquqi formasına deyil həmçinin mahiyyətinə diqqət yetirilir. Təşkilatın 31 dekabr 2012-ci il və 2011-ci il tarixlərinə əlaqəli tərəflərə aid aşağıdakı qalıqları mövcud olmuşdur:

	31 dekabr 2012		**31 dekabr 2011**	
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	**Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ**	**Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar**	**Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ**
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, ümumi		25,356,828		26,579,064
- işçilər	12,368		130,787	

	31 dekabr 2012		**31 dekabr 2011**	
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	**Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ**	**Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar**	**Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ**
Təşkilatın rəhbərliyinin məvacibi:		3,083,155		4,062,027
- qısa müddətli işçi müavinətləri	708,948		870,287	

22. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR (Davamı)

31 dekabr 2012-ci il və 2011-ci il tarixlərində başa çatmış illər üzrə məcmu gəlir hesabatına şağıdakı əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar daxildir:

	31 dekabr 2012		31 dekabr 2011	
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	**Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ**	**Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar**	**Total category as per financial statements caption**
Faiz gəlirləri		9,054,400		9,398,937
- işçilər	6,488		44,720	

23. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri BMS 32 "Maliyyə Alətləri: Qeyd və Təqdimat" və BMS 39 "Maliyyə Alətləri: Tanınma və Ölçülmə" standartlarına uyğun olaraq təqdim edilmişdir. Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğv etmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə alətinin mübadilə edilə bilindiyi məbləği təşkil edir və bu məbləğin ən dəqiq göstəricisi bazar qiymətidir. Burda təqdim edilən təxminlər Təşkilatın maliyyə alətini bazar vasitəsilə tam və ya qismən dəyişdirdiyi zaman əldə edəcəyi məbləğlərdən fərqli ola bilər.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri ilə maliyyə vəziyyəti hesabatında təqdim edilən qalıq dəyərləri arasındakı müqayisə aşağıda göstərilmişdir:

Azərbaycan manatı ilə	31 dekabr 2012		31 dekabr 2011	
	Qalıq dəyəri	**Ədalətli dəyər**	**Qalıq dəyəri**	**Ədalətli dəyər**
Pul və pul vəsaitləri	482,947	482,947	447,455	447,455
Müştərilərə verilmiş kreditlər	25,034,365	25,034,365	24,888,975	24,888,975
Banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlər	17,713,934	17,713,934	19,728,913	19,728,913
Digər öhdəliklər	520,742	520,742	365,238	365,238

24. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ

Təşkilatın fəaliyyəti üçün risklərin idarə edilməsi Təşkilat əməliyyatlarının mühüm elementini təşkil edir. Təşkilatın əməliyyatlarına təsir göstərəcək əsas risklər aşağıdakılardan ibarətdir:

- Kredit riski
- Likvidlik riski
- Bazar riski

Təşkilat rəhbərliyi anlayır ki, səmərəli və effektiv risk idarəetmə sisteminə malik olmaq vacib şərtdir. Bu məqsədlə, Təşkilat rəhbərliyi risklərin idarə olunması komitəsi yaratmışdır. Bu komitənin əsas məqsədi Təşkilatı ehtimal edilən risklərə qarşı qorumaq və ona qarşıda qoyulan hədəflərə çatmaq imkanı yaratmaqdır. Risklərin idarə olunması komitəsi vasitəsilə Təşkilat rəhbərliyi, aşağıdakı risklərin idarə olulnmasına nəzarət edir:

Kredit riski
Təşkilat kredit riskinə məruz qalır ki, bu zaman maliyyə alətinə tərəf olan bir iştirakçı öz öhdəliyini yerinə yetirə bilmir və digər tərəf buna görə maliyyə zərərinə uğrayır.

24. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (Davamı)

Maksimal risk

Təşkilatın məruz qaldığı maksimal kredit riski fərdi risklərdən və ümumi iqtisadiyyatın daşıdığı risklərdən asılı olaraq əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir.

Aşağıdakı cədvəl maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin risklərə məruz qalmasının maksimal həddini təqdim edir. Maliyyə aktivləri üçün bu məbləğ əvəzləşdirmələr və mövcud girovlar çıxıldıqdan sonar aktivlərin qalıq dəyərinə bərabərdir. Maliyyə qarantiyaları və digər şərti təəhhüdlər üçün kredit riskinə məruz qalmanın maksimal həddi, bu qarantiyalar üzrə üçüncü şəxslərə ödənilməli olan mütləq məbləğlər, kredit öhdəliklərində isə müştəri tərəfindən tələb edilən vəsaitlərin məbləği kimi təyin edilir.

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2012-ci il**		
	Maksimal risk	**Alınmış təminatlar**	**Alınmış təminatlardan sonra xalis risk**
Müştərilərə verilmiş kreditlər	25,034,365	2,147,792	22,886,573

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2011-ci il**		
	Maksimal risk	**Alınmış təminatlar**	**Alınmış təminatlardan sonra xalis risk**
Müştərilərə verilmiş kreditlər	24,888,975	3,496,743	21,392,232

Maliyyə aktivləri cari kredit qabiliyyəti üzrə bölüşdürülüb, onlar beynəlxalq təşkilat tərəfindən buraxılmışdır. Ən yüksək dərəcə AAA-dır. İnvestisiya kimi təsnifləşdirilən maliyyə aktivlərinin dərəcəsi AAA-dan BBB-ya qədərdir. BBB-dan aşağı dərəcəli maliyyə aktivləri spekulyativ alətlər kimi təsnifləşdirilir.

Aşağıdakı cədvəl Təşkilat tərəfindən saxlanılan maliyyə aktivlərin kredit dərəcələrini 31 dekabr 2012-ci il və 2011-ci il tarixlərinə əks etdirir:

Azərbaycan Manatı ilə	**A**	**BBB-**	**BB+**	**B+**	**B**	**B-**	**Dərəcəsiz**	**31 dekabr 2012-ci il Cəmi**
Pul və pul vəsaitləri	-	-	57,744	6,826	170,062	219,356	28,959	**482,947**
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	-	-	-	-	-	25,034,365	**25,034,365**

Azərbaycan Manatı ilə	**A**	**BBB-**	**BB+**	**B+**	**B**	**B-**	**Dərəcəsiz**	**31 dekabr 2011-ci il Cəmi**
Pul və pul vəsaitləri	-	-	102,748	18,004	8,417	257,859	60,427	**447,455**
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	-	-	-	-	-	24,888,975	**24,888,975**

Maliyyə bazarı əsasən maliyyə aktivləri və şərti öhdəlikləri üzrə kredit riskinə məruz qalır. Məruz qalınan kredit riskləri Azərbaycan Respublikasında toplanır. Risklərin mütəmadi olaraq monitorinqi keçirilir ki, kredit limitlərinin və Təşkilat tərəfindən hazırlanmış kredit qabiliyyəti üzrə risklərin idarə edilməsi prinsiplərinin pozulması halları baş verməsin.

24. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (Davamı)

Coğrafi konsentrasiya
Aktiv və öhdəliklərin coğrafi konsentrasiyası aşağıdakı kimi göstərilir:

Azərbaycan Manatı ilə	**Azərbaycan Respublikası**	**İƏİT ölkələri**	**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Cəmi**
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ			
Pul və pul vəsaitləri	482,947	-	482,947
Müştərilərə verilmiş kreditlər	25,034,365	-	25,034,365
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**25,517,312**	-	**25,517,312**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ			
Banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlər	-	17,713,934	17,713,934
Digər öhdəliklər	520,742	-	520,742
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	**520,742**	**17,713,934**	**18,234,676**
XALİS MÖVQE	**24,996,570**	**(17,713,934)**	**7,282,636**

Azərbaycan Manatı ilə	**Azərbaycan Respublikası**	**İƏİT ölkələri**	**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Cəmi**
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ			
Pul və pul vəsaitləri	447,455	-	447,455
Müştərilərə verilmiş kreditlər	24,888,975	-	24,888,975
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**25,336,430**	-	**25,336,430**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ			
Banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlər	-	19,728,913	19,728,913
Digər öhdəliklər	365,238	-	365,238
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	**365,238**	**19,728,913**	**20,094,151**
XALİS MÖVQE	**24,971,192**	**(19,728,913)**	**5,242,279**

24. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (Davamı)

Likvidlik riski
Aşağıdakı cədvəllərdə likvidlik və faiz dərəcələri risklərinin təhlili təqdim edilmişdir. Cədvəllər aşağıdakı məqamları əks etdirir:

Azərbaycan Manatı ilə	**Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi**	**1 aya qədər**	**1 aydan 3 ayadək**	**3 aydan 1 ilədək**	**1 ildən 5 ilədək**	**5 ildən artıq**	**31 dekabr 2012-ci il Cəmi**
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ							
Pul və pul vəsaitləri	11%	474,396	-	-	-	-	**474,396**
Müştərilərə verilmiş kreditlər	34.8%	2,679,728	4,142,861	13,097,561	5,114,215	-	**25,034,365**
C əmi faiz gəliri yaradan maliyyə		**3,154,124**	**4,142,861**	**13,097,561**	**5,114,215**	**-**	**25,508,761**
Pul və pul vəsaitləri		8,551	-	-	-	-	**8,551**
Cəmi maliyyə aktivləri		**3,162,675**	**4,142,861**	**13,097,561**	**5,114,215**	**-**	**25,517,312**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ							
Banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlər	10.66%	1,934,416	2,080,250	4,082,000	9,617,268	-	**17,713,934**
Cəmi faiz xərci yaradan öhdəliklər		**1,934,416**	**2,080,250**	**4,082,000**	**9,617,268**	**-**	**17,713,934**
Digər öhdəliklər		520,742	-	-	-	-	520,742
Cəmi maliyyə öhdəlikləri		**2,455,158**	**2,080,250**	**4,082,000**	**9,617,268**	**-**	**18,234,676**
Likvidlik boşluğu		707,517	2,062,611	9,015,561	(4,503,053)	-	
Faiz dərəcəsi boşluğu		1,219,708	2,062,611	9,015,561	(4,503,053)	-	
Məcmu faiz dərəcəsi boşluğu		**1,219,708**	**3,282,319**	**12,297,880**	**7,794,827**	**-**	

24. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (Davamı)

Azərbaycan Manatı ilə	**Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi**	**1 aya qədər**	**1 aydan 3 ayadək**	**3 aydan 1 ilədək**	**1 ildən 5 ilədək**	**5 ildən artıq**	**31 dekabr 2011-ci il Cəmi**
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ							
Pul və pul vəsaitləri	11%	28,300	-			-	**28,300**
Müştərilərə verilmiş kreditlər	33%	1,787,655	559,670	7,846,849	14,694,801	-	**24,888,975**
C əmi faiz gəliri yaradan maliyyə		**1,815,955**	**559,670**	**7,846,849**	**14,694,801**	**-**	**24,917,275**
Pul və pul vəsaitləri		419,155	-	-	-	-	**419,155**
Cəmi maliyyə aktivləri		**2,235,110**	**559,670**	**7,846,849**	**14,694,801**	**-**	**25,336,430**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ							
Banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlər	10%	634,178	392,314	1,479,946	17,222,475	-	19,728,913
Cəmi faiz xərci yaradan öhdəliklər		**634,178**	**392,314**	**1,479,946**	**17,222,475**	**-**	**19,728,913**
Digər öhdəliklər		365,238	-	-	-	-	365,238
Cəmi maliyyə öhdəlikləri		**999,416**	**392,314**	**1,479,946**	**17,222,475**	**-**	**20,094,151**
Likvidlik boşluğu		1,235,694	167,356	6,366,903	(2,527,674)	-	
Faiz dərəcəsi boşluğu		1,181,777	167,356	6,366,903	(2,527,674)	-	
Məcmu faiz dərəcəsi boşluğu		**1,181,777**	**1,349,133**	**7,716,036**	**5,188,362**	**-**	

24. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (Davamı)

Bu cədvəllərdə əks edilən məbləğlər maliyyə vəziyyəti hesabatında əks etdirilən məbləğlərlə uyğun deyil, ona görə ki, aşağıdakı təqdimat maliyyə öhdəliklərinin maliyyə vəziyyəti hesabatında effektiv faiz metodu əsasında təqdim edilmiş ümumi müqavilə üzrə qalıq ödənişlərini (faizlərin ödənişi daxil olmaqla) əks etdirən ödəniş müddətlərinin təhlillərini əhatə edir.

Azərbaycan Manatı ilə	**Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi**	**1 aya qədər**	**1 aydan 3 ayadək**	**3 aydan 1 ilədək**	**1 ildən 5 ilədək**	**5 ildən artıq**	**31 dekabr 2012-ci il Cəmi**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ							
Banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlər	10%	2,153,075	2,866,198	4,976,295	12,135,282	-	**22,130,850**
Cəmi faiz xərci yaradan maliyyə öhdəlikləri		**2,153,075**	**2,866,198**	**4,976,295**	**12,135,282**	**-**	**22,130,850**
Digər maliyyə öhdəlikləri		520,742	-	-	-	-	**520,742**
Cəmi digər maliyyə öhdəlikləri		520,742	-	-	-	-	**520,742**
Cəmi maliyyə öhdəlikləri üzrə potensial gələcək ödəmələr		**2,673,817**	**2,866,198**	**4,976,295**	**12,135,282**	**-**	**22,651,592**

24. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (Davamı)

Azərbaycan Manatı ilə	**Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi**	**1 aya qədər**	**1 aydan 3 ayadək**	**3 aydan 1 ilədək**	**1 ildən 5 ilədək**	**5 ildən artıq**	**31 dekabr 2011-ci il Cəmi**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ							
Banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlər	10%	654,404	402,121	1,627,940	20,993,872	-	23,678,337
Cəmi faiz xərci yaradan maliyyə öhdəlikləri		**654,404**	**402,121**	**1,627,940**	**20,993,872**	**-**	**23,678,337**
Digər maliyyə öhdəlikləri		365,238	-	-	-	-	365,238
Cəmi digər maliyyə öhdəlikləri		**365,238**	**-**	**-**	**-**	**-**	**365,238**
Cəmi maliyyə öhdəlikləri üzrə potensial gələcək ödəmələr		**1,019,642**	**402,121**	**1,627,940**	**20,993,872**	**-**	**24,043,575**

Bazar riski

Bazar riskinə, faiz dərəcəsində, xarici valyuta məzənnələrində və qiymətləndirmədəki dəyişmələrdən yaranan və Təşkilatın məruz qaldığı risklər aiddir. 2012-ci və 2011-ci il tarixlərində bu risklərin Təşkilat tərəfindən qiymətləndirilməsində və Təşkilatın məruz qaldığı bazar risklərində dəyişikliklər olmamışdır.

Faiz dərəcəsi riski

Aşağıdakı cədvəl “risk göstəricisinin ehtimal edilən mümkün dəyişməsi” üsulu ilə hesablanmış və faizlərin dəyişməsinə Təşkilatın həssaslığını təqdim edir. Bu dəyişikliklərin həddi rəhbərlik tərəfindən təyin edilir və onlara təqdim edilən risk hesabatlarında öz əksini tapır.

24. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (Davamı)

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2012-ci il tarixinə**		**31 dekabr 2011-ci il tarixinə**	
	Faiz dərəcəsi +1%	**Faiz dərəcəsi -1%**	**Faiz dərəcəsi +1%**	**Faiz dərəcəsi -1%**
Maliyyə aktivləri:				
Pul və pul vəsaitləri	4,744	(4,744)	283	(283)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	252,217	(252,217)	248,890	(248,890)
Maliyyə öhdəlikləri:				
Banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlər	(160,935)	160,935	(197,289)	197,289
Vergidən əvvəlki mənfəətə xalis təsir	**96,026**	**(96,026)**	**51,884**	**(51,884)**

Xarici valyuta riski

Məzənnə fərqlərindən asılı olaraq maliyyə alətinin dəyərindəki dəyişmələr xarici valyuta riski adlanır. Təşkilatın maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitlərinin hərəkəti mövcud valyuta məzənnələrinin dəyişməsi zamanı belə risklərin təsirinə məruz qalır.

Təşkilatın xarici valyuta məzənnələrinin dəyişməsi zamanı məruz qalacağı risklər aşağıdakı cədvəldə təqdim edilmişdir:

Azərbaycan Manatı ilə	**AZN**	**ABŞ Dolları**	**31 dekabr 2012-ci il Cəmi**
FINANCIAL ASSETS			
Pul və pul vəsaitləri	288,421	194,526	482,947
Müştərilərə verilmiş kreditlər	13,326,788	11,707,577	25,034,365
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**13,615,209**	**11,902,103**	**25,517,312**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ			
Banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlər	4,339,762	13,374,172	17,713,934
Digər öhdəliklər	517,589	3,153	520,742
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	**4,857,351**	**13,377,325**	**18,234,676**
AÇIQ VALYUTA MÖVQEYİ	**8,757,858**	**(1,475,222)**	**7,282,636**

24. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (Davamı)

Azərbaycan Manatı ilə	**AZN**	**ABŞ Dolları**	**31 dekabr 2011-ci il Cəmi**
FINANCIAL ASSETS			
Pul və pul vəsaitləri	210,529	236,926	447,455
Müştərilərə verilmiş kreditlər	8,843,047	16,045,928	24,888,975
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**9,053,576**	**16,282,854**	**25,336,430**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ			
Banklara və digər maliyyə qurumlarına ödəniləcək vəsaitlər	-	19,728,913	19,728,913
Digər öhdəliklər	265,188	100,050	365,238
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	**265,188**	**19,828,963**	**20,094,151**
AÇIQ VALYUTA MÖVQEYİ	**8,788,388**	**(3,546,109)**	**5,242,279**

Xarici valyuta riskinə həssaslıq

Aşağıdakı cədvəl Təşkilatın ABŞ dollarının və Avronun Azərbaycan manatına nisbətən məzənnəsində 10%-lik artım və ya azalmasına həssaslığını təhlil edir. 10% rəhbərlik tərəfindən xarici valyuta risklərini təhlil edərkən daxili risk hesabatlarında xarici valyuta məzənnəsinin dəyişməsinin Təşkilata təsirini təhlil edərkən istifadə olunur. Həssaslıq analizi xarici valyutada olan monetar aktiv və öhdəliklərin hesabat tarixinə qalıq dəyərindən istifadə edir və bu dəyəri məzənnədəki 10%-lik dəyişiklik üçün uyğunlaşdırır. Əgər xarici ölkələrə və xaricdəki əməliyyatlar üzrə verilmiş kreditlər borc verənin və ya borc alanın valyutasında deyilsə bu məbləğlər də həssaslıq analizinə daxil edilir.

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2012-ci il tarixinə**		**31 dekabr 2011-ci il tarixinə**	
	AZN/USD +10%	**AZN/USD -10%**	**AZN/USD +10%**	**AZN/USD -10%**
Azərbaycan Manatı ilə	(147,207)	147,207	(354,611)	354,611

Qiymət Riskləri

Qiymət riski bazar qiymətlərinin dəyişməsi nəticəsində, bu dəyişikliklərin konkret qiymətli kağıza və ya onu yerləşdirən tərəfə məxsus amillərdən və ya bazarda alınıb-satılan bütün qiymətli kağızlara təsir göstərən amillərdən asılı olaraq, maliyyə alətinin dəyərinin dəyişməsi ilə əlaqədar riskdir. Təşkilat ümumi və ya xüsusi bazar dəyişmələrindən yaranan qiymət risklərinə məruz qalır.

Həssaslıq təhlilinin məhdudiyyətləri

Yuxarıda göstərilən cədvəllərdə qeyd olunan təsirlər yalnız bir təxminin dəyişməsini və bu zaman digər təxminlərin sabit qaldığını nəzərdə tutur. Reallıqda isə, təxminlər və digər faktorlar arasında korrelyasiya mövcuddur. O da qeyd edilməlidir ki, bu həssaslıq münasibətləri xətti şəkildə deyil, və bu nəticələri daha böyük və ya daha kiçik təsirləri ölçmək üçün interpolyasiya və ya ekstrapolyasiya etmək olmaz.

Həmçinin, həssaslıq təhlilində Təşkilatın aktiv və öhdəliklərini mütəmadi olaraq idarə etməsi nəzərə alınmır. Əlavə olaraq, Təşkilatın maliyyə vəziyyəti istənilən zaman faktiki bazar dəyişmələrinin nəticəsində dəyişə bilər. Məsələn, Təşkilatın maliyyə risklərinin idarə olunması strategiyası, bazardakı dəyişikliklərdən yaranan risklərə qarşı Təşkilatı qorumağı qarşısına məqsəd qoyur. İnvestisiya bazarlarında müşayiət edilən düşmələr zamanı qiymətlər müəyyən həddin altına düşdükdə, rəhbərlik investisiyaların satılmasına, investisiya portfelinin strukturunun dəyişdirilməsinə qərar verə bilər və ya digər qoruyucu qərarlar qəbul edə bilər.

24. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (Davamı)

Nəticədə, aktivlər maliyyə vəziyyəti hesabatında bazar dəyəri ilə göstərildiyinə görə, təxminlərdə baş verən dəyişikliklər öhdəliklərə faktiki təsir göstərməyə bilər. Bu kimi hallarda, öhdəlik və aktivlərin ölçülməsində istifadə edilən
müxtəlif üsullar səhmdar kapitalında böyük dəyişikliklər yarada bilər.

Yuxarıda göstərilən həssaslıq təhlilinin digər məhdudiyyətlərindən biri Təşkilatın təxminlərinə görə ehtimal edilən riskləri təqdim etmək məqsədilə yalnız qısa müddətdə bazar dəyişmələri ilə əlaqədar proqnozlaşdırılması çətin olan fərziyyələrdən istifadə etməsidir. Bu zaman təxmin edilir ki, bütün faiz dərəcələri eyni qaydada və istiqamətdə dəyişir.

25. HESABAT TARİXİNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

Hesabat tarixindən sonrakı dövrdə Təşkilatın fəaliyyəti ilə bağlı mühüm hadisələr baş verməmişdir.